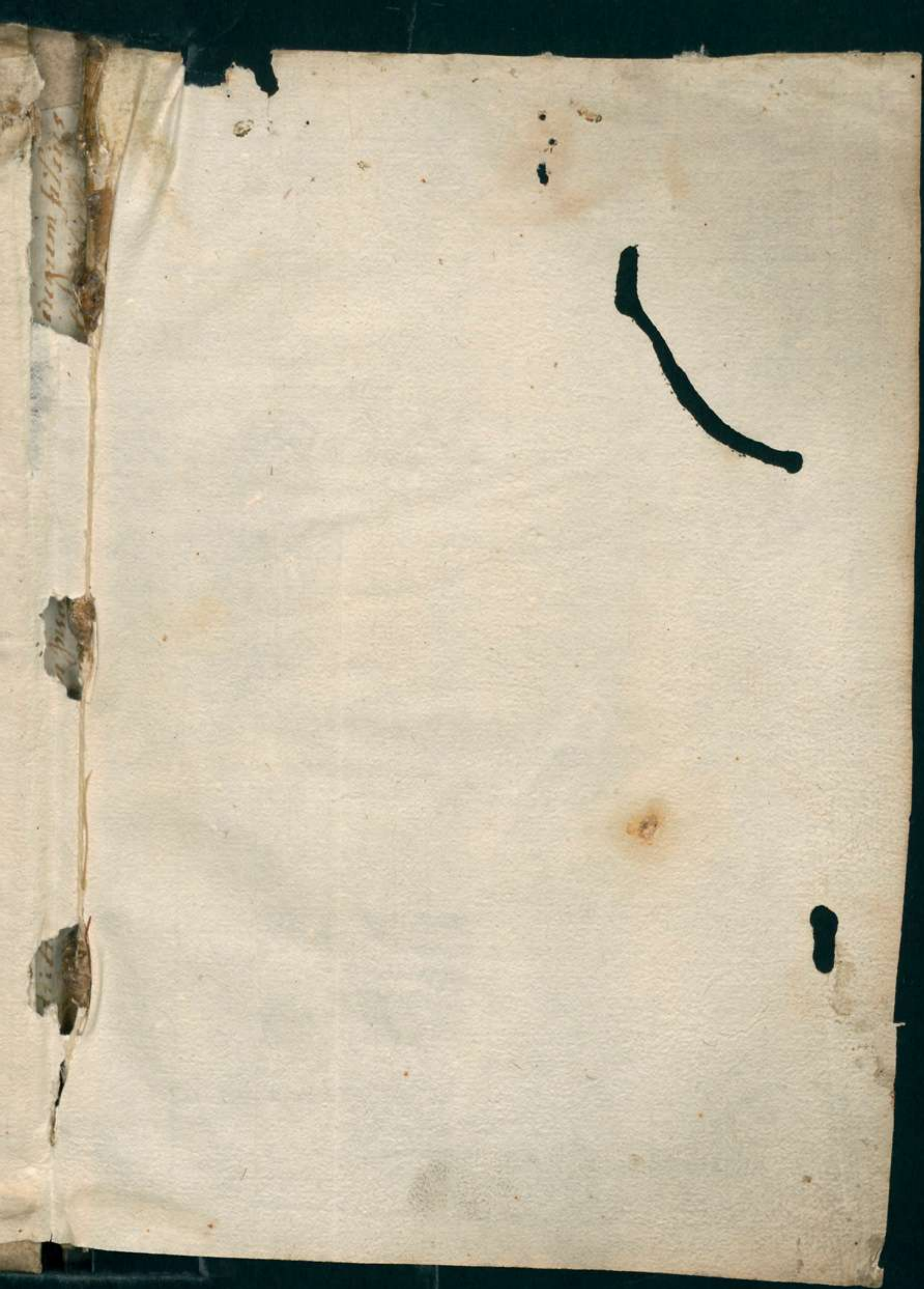

Aug 18 1818

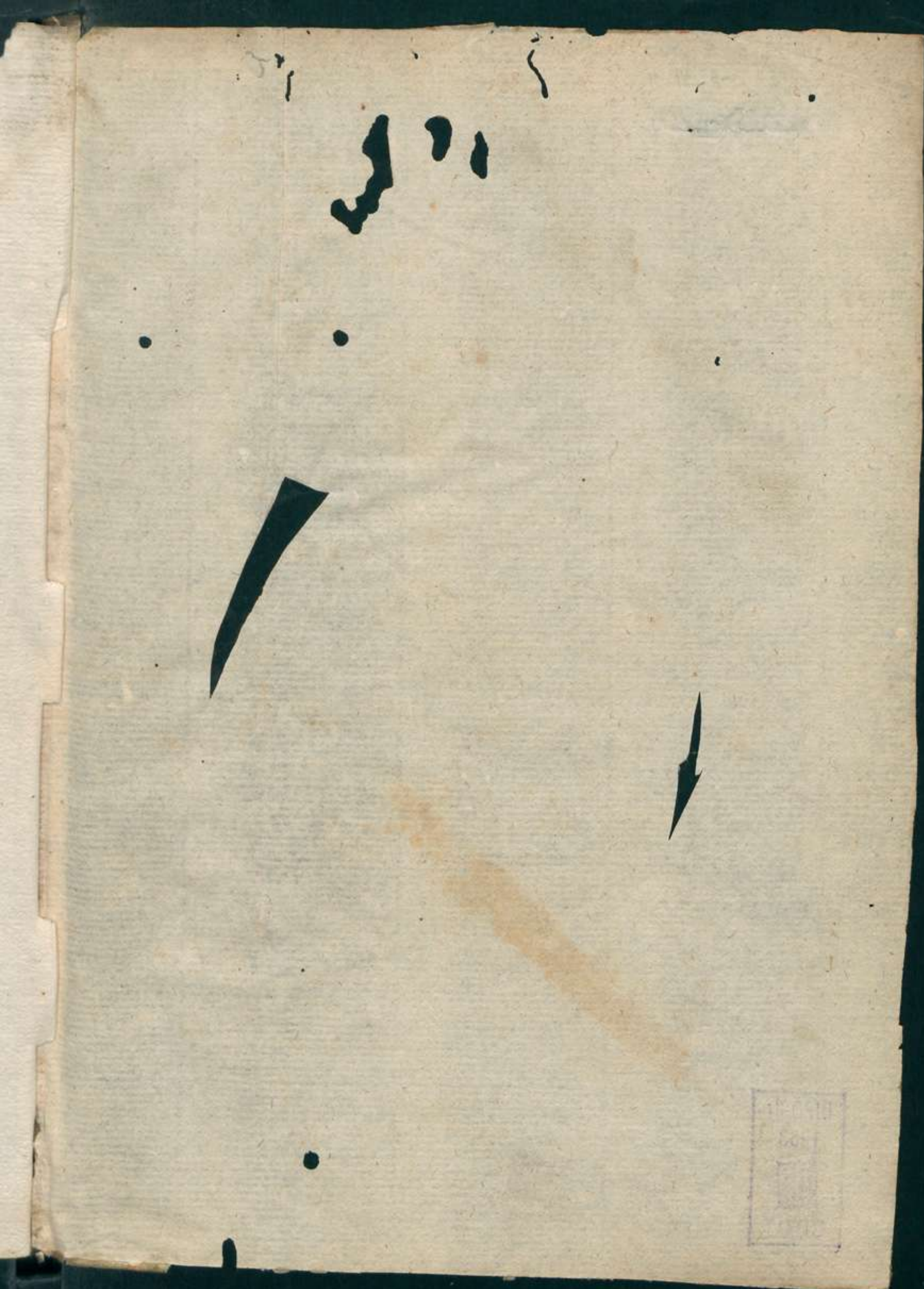
1818

1818

1818

DIPÒSIT
1983

CIRIT

De B^a Virg^e Maria

FRATRIS BAPTISTÆ mantuani Carmeli
tæ Theologi ad Lodouicū Fuscararium &
Ioannem Baptistam Refrigerium ciues Bo
nonienses Parthenice incipit foeliciter.

ANCTA Palestinæ repe
tens exordia nymphæ;
Difficiles ortus: & formida
ta profundo
Incrementa Ioui; mores:
hymeneaq; festa
Virginis: & sacri referam miracula partus:
Actaq; & acceptos mundi melioris honores;
Sed neq; pierii fontis neq; phocidis undæ
Nunc uada sunt tentanda mihi; maiore camoena
Et maioris opus nunc est ope numinis: ergo
Tu mihi diua faue coelum cui militat omnes
Quam trepidant erebi sedes cui terra fretumq;
Vota præcesq; ferunt: nostro tu sola labori
Sis præsens: operiq; tuum largita futuro
Præsidium nostræ ueniens illabere menti,
Tu licet a nostro spaciis ingentibus orbe
Disiungare: suos quantum polus eleuat ignes
Non tamen humanos casus oblita; tuumq;

Nil pertesa genus uigili mortalia cura
Suscipis & lachrymae tangunt tua pectora nostra
Tu placidum terris sidus quod liberat omnis
A pelagifere uore rates: quod luce benigna
Sturni; martisque graues eliminat iras.
Tu nobis elice: nobis Cynosura: per altum
Te duce uela damus portus habitura secundos.
Tu mare: tu uentos: tu sidera cuncta: deumque
Concilias: tu tuta salus: tu pacis origo.
Tu commune bonum: generis tu gloria nostri.
Huc ades: & coeptos praesenti numine cursus
Dirige: & infirma rege per uada cerula puppim.
Anna diu uanos secum plorauerat usus
Conubii: sterileque thorum tristemque hymeneumque
Propterea duplicesque manus: frontemque supinam
Attollens: humili superos ita uoce precata est.
Numina: quae regitis caelos: quae uoluitis astra
Vos penes est genus omne boni: uos omnia rerum
Semina seruatis: gremium telluris inane est
Et sine fruge solum nisi sumat ab aethere uires
Siue per astrorum cursus: radiosque calentes
Siue dei solo: qui temperat omnia nutu.
Venimus ad canos frigescentemque senectam:
Et nostrae sine prole dies abiete iuuentae.
Longa in foelicis thalami consortia sine

Claudimus infausto uir pluribus exulat annis:
Cōspectus hominū fugiēs: domus orba magistro
Fluctuat ammisso: ceu: nauis in aequore clauo:
Currimus in fatum: tacitisq; recedimus annis:
Mortuaq; ætatis pars est iam maxima nostræ.
Pallida præteriti spacium mors, occupat æui:
Quod superest expectat hiās: iam plena meorum est
Terra cadaueribus: consanguineosq; sepulchra
Vix capiunt: soli steriles seruamur in omne
Dedecus: & certe breuis est foelicior æui
Conditio: primo deus indulgisse parenti
Creditur & fragili bene consuluisse senectæ
Quom uetuit primos iterum decerpere fructus:
Et fruges gustare quibus produceret annos:
Nam quid longa dies homini nisi longa dolorum
Colluies: longi patientia carceris ætas
Longior: est cursus uitæ labyrinthus: in ipsum
Ex utero ingredimur per limina mortis abimus,
Iam capulo istamus: nec adest: qui lumina claudat
Ossaue componat tumulo tepidisq; sepulchrum
Fletibus irroret: nobiscum it tota sub umbras
Progenies: nec erit nostris: qui marmora signet
Nominibus: deserta domus tabescet: & istas
Longæui sudoris opes: quas legimus ambo
Pluribus obsequiis hæres ignotus habebit:

Nobiscumq; cadent nostri monumenta laboris
Cernite communes amborum numina curas
Et seruate genus: cernant se in stirpe parentes:
Et sua natorum uideant in uultibus ora
Sint qui nos facie referant gestuq; nepotes:
Progeniemq; suam nostro de nomine dicant.
Sint qui nos proauos numerent & stēmata longo
Limite deducant; iterataq; nomina ponant.
Pignora longæuæ concedite numina matri:
Quæ celebres ad uestra ferant altaria cultus
Pinguibus & priscum donis imitentur Abelem.
Sæpius a uobis hoc exorasse precando
Antiquas est fama nurus & supplice uoto
Collapsum genus atq; domos seruasse cadentes.
Sic alacer Sanson sic & formosus ioseph:
Sic puer Isacus satus est; & filius annæ:
Qui primum liquido regem perfudit oliuo
Talibus orabat sterilis; gemituq; sonoro
Crebra dabat longos inter suspiria planctus.
Audiit omnipotens; animumq; in uota; precesq;
Flexit; & infuso caluerunt uiscera foetu.
Coepit & humanos paulatim sumere uultus
Semen; & in nostram sensim transire figuram.
Ut quom uere nouo tepesacta rosaria multæ
Vestit frondis honor primum durefcit in orbem

Folliculus: barbæq; comam producit acutæ
Mox inflare sinus tunicalq; implere uirentes
Incipit: & concreta diu sub cortice proles
Turget agens rimas tenues & uertice summo
Purpureas ostendit opes: rubicundaq; labra:
Postremo quom pulchra suos aurora colores
Explicat & uitreũ glomerant noua gramina rores
Panditur omne decus: ualuisq; emissus apertis
Flos hiat: & læto arridet uenientibus ore.
Sic noua progenies utero congesta parentis
Emersit non tota simul: sed singula certo
Discreuit formans opifex deus ordine mēbra
Cor prius: ex illo quoniã descendit in artus
Vitalis calor a pleno ceu flumina fonte:
Illic prima domus uitæ: postrema per illud
Discedens terris animus uestigia ponit.
Tum superum pater illius procul ire caducas
Iussit ab hospitiõ curas: habitacula dixit
Spiritus dulcemq; mihi seruate recessum:
Mox cerebri cõcreta domus: quæ plena pudicis
Creuit imaginibus castoq; imbuta pudore.
Os roseum sine labe dedit: frontiq; decorem
Sidereum: & lætos formæ cælestis honores,
Ambrosiaq; comas tinxit: mox ubera pectus
Protulit, in teretes humeri fluxere lacertos

Ramosasq; manus: quas hac pater imbuit arte
Ut solos fierent habiles pietatis ad usus.
Hæc sunt membra quibus diuinæ mentis imago
Cernitur humanis animis impressa: quibusq;
Omne opus ætherio dignum tētamus olympo
Inferiora magis pecudum seruare uidentur
Naturam moresq; feros tamen omnia semper
Officiis habuit sanctis accommoda uirgo.
Non tam multiplici diuorum munere non tot
Deliciis non tam grato pandora decore
Claruit ascrei cantu celebrata poeta.
Sic ope coelesti quāuis humana negabat
Materni soboles inuit tentoria uentris.
Omne quod excellens opus: & sublime futurum
Difficiles ortus habet incrementaq; tarda.
Sic iunco nemus alcydæ sic tardior exit
Populeis abies ramis sic abiete pinus
Segnior: & primo longe uiuacior llex
Et robusta larix igni impenetrabile lignum
Nam magis opprimitur partu natura potenti
Plusq; opere impedit grandi ceu pōdere pressa
Plaustra gemūt magis & magno sub uōere taur?
Sudat & obluētās uires labor haurit onustas
Sic opus in longum differt finiq; resistit.
Ast ubi naturæ diuum superaddita uirtus

Adiuuat ut remis lembus fugit actus & aura
Sicleuis ad metam pronò patet orbita cursu
f Ed quia longauã fecit discordia litem
Assimilẽq; iugi loris; quæ gordius olim
Nexuit atq; iouis phrygi suspendit ad aram
Dædaleæq; domus errori pasrphaeo:
Conceptus ne sacer fuerit: uel sorde paterna
Illitus antiqui referam certaminis orsum:
Et sobolis nostræ infoelix repetetur origo.
Quom pater humetes redigens in corpora glebas
Vitalem humanos auram spiraret in artus:
Vt noua progenies pugnam tutaret in omnem
Ultra animi claras dotes & corporis arma.
Iusticiam coeleste decus superaddidit unde
Et fati rigidas leges & funera posset
Vincere & ambrosia uesci summoq; potiri
Aetheris hospitio superumq; assuescere mensis
Sed postq; uetitas fruges & noxia mala
Vipereis decepta dolis admouit ad ora
Mox ascrea domos hominum pertesa rediuit
In regnum sublime patris miratus olympi
Tã celerẽ reditũ dominus quare inquit ad arces
Siderias mi nata uolas terramq; relinq uis:
Illa pater fallax hominem delusit ima go
Dixit & atectis egressa rebellibus adsum.

Tum genitor meditans resecare piacula tantæ
Fraudis ait careant post hac custodibus istis.
Blanda patrum segnes facit indulgentia natos.
Iustitia nudî discant sudare famêq;
Et diuturna pati ieiunia: frigus: & imbres
Seruitium: & fati sortem experiantur amaram
Vexati sapient iocunda: & amabilis æstas
Post brumâ & ianos steriles gelidosq; decêbres
Dulcior est: quid sint tranquillæ commoda pacis
Ferreâ bella docêt: homini labor utile semper
Calcar erit segni pigros rubigine sensus
Ociâ corrodunt: sopitaq; pectora torpor
Noxius obliquat: ferrum si transit in usus
Assiduo splendore micat uultuq; nitenti
Audet ad argenti decus aspirare superbum:
At si longa quies ierit fuscatur & atram
Vertitur in scabiem: celeriq; absumitur æuo
Inter multa hominû fata infoelicia: damno
Non erit hoc minimo. tristem sperata superbum
Iam præsens ammissa facit fortuna dolentem.
Hæc pater: & mortem mox implacabile monstrû
Hactenus obuinctam textis adamante cathenis
Carcere disclusit coecoq; emisit ab antro:
Cui terris regna ampla dedit: pelagicq; per undas:
Atq; per aërios tractus: rarosq; per ignes

Quos phoebi germana sinu cōplectitur amplo
Et quædam scythicis chalybum durata caminis
Tela dedit: quædam lerneo infecta ueneno.
Nec satis hæc: aliud telum lætalius addit:
Nam gladii rostrum: caudam trigonis aquosi
Qua quondam magno fatum intentauit olyssi
Thelegonus dirces usus fatalibus armis
Præfixit iaculis stygiaq; extinxit in unda
Mox iecur exemit monstro: præcordia bilie
Cærulea infecit celeresq; innexuit alas.
Hæc fuga iustitiæ nostris mala cuncta diebus
Intulit: hæc abiens nobis monimenta reliquit:
Quæ patres ab auis & nati a patribus omnes
Inferiem mittunt per sæcula longa nepotum:
Hoc uitium prima ueniens ab origine sumpsit
Fomitis & duri nomen crudele tyranni
Nam scelerum accendit flâmas & colla superbis
Imperiis humana premit: cocyridas undas
Letheosq; amnes spargit stygiumq; uenenum:
Hos superum facit imemores: curasq; nocentes
Ingerit: his animos audacibus incitat ausis:
His phlegethontes iras inspirat olentem
Cyprigenam fraudum matrem: cui cuncta ueneni
Nota ministeria & phoebæ carmina circes
Sæper haber comitē: primæ hæc discrimina culpæ

Propterea magnum dixere promethea uates
Dum studet æthereis furari e nubibus ignem
In nostras tranxisse domos morbumq; necemq;
His igitur ne membra malis obnoxia sanctæ,
Parthenices essent ista pater obstetit arte.
Ante tener sacra foetus q̄ uiueret aluo
Conceptus ne prima nouos exordia pullis
Induerent maculis mens ne syncæra nitensq;
Cõmunem imbiberet labem ne pigra liquore
Pectora letheo fierent; quæ lactea magno
Pabula & amplexus fuerant latura tonanti
Semine confusas fordes & uirus in ustum
Discecuir foelici anima mox imbuit artus.
Sunt tamen audentes contra sentire nec illos
Incusamus habent quo se tueantur; & o lim
Ista hominum cõmunis erat sententiã; uerum
Iam senio exanguis frigens sua robora sensim
Perdit; & ammissa iam maiestate recedit
Sponte sua; cæditq; nouo latonia phoebo.
At quoniam sacrae legis de fontibus hausta
Creditur; ex omni nondum explosa teatro;
Iudicio nec dum sancti damnata senatus:
Qui uaticani Roma palatia saxi
Et piscosa regunt sulcantem cerula puppim.
Sed prior ut nobis æquum sentire uidetur
Dignior est; & grata magis nato atq; parenti:

Nam legi assurgens mariae decus addit opusq;
Meterna dignum attribuit pietate tonanti.
Adde q; & multis fert adiumenta fideq;
Roborat infirmam: nam nec uenisse sub aluum
Sorde laborantem tali sublimia coeli
Numina non nulli ingenio praestante putarunt.
Religio maior: pietas animosior istam
Consumata fides legumq; peritia fecit.
Altera uerborum textum & fastigia tantum
Summa uidens abstrusa dei mysteria nescit.
Quod si siderei tanto splendoris honore
Fulget: ut aeterno qui temperat ordine mundum
Gestarit gremio: lactauerit ubere: dulci
Strinxerit amplexu: summoq; uocarit olympo
Quare illam in nostras opus est detrudere sordes
Et turpi incestare luto: mortalibus aequas
Cui pater aetherias mentes subiecit & astra:
Scrutandum potius si quae praeconia iungas
Eius adiuuentas per plurima saecula laudes.
Nulli adeo uiuax animi solertia nulli
Tam foelix aderit florentis gloria linguae
Ut mariae possit laudes aequare loquendo:
Quae data sunt illi nunq; mortalibus ullis
Antea concessit nec post concedet olympus.
Quamuis creta ioui chorybantia cymbala pulset

Festaque tyrsifero celebravit gratia patri:
Quot miseros pelagi nautas subtraxit ab undis:
Cum iam præcipites fluctus aquilonis & austru
Viribus aduersis coelo æquarentur & ipsa
Transtra per effusi certissima fata tulissent.
Quot traiecta graui seruauit pectora telo
Pectora: peonias: quæ non ualere per artes
Restitui: nec opis nostræ poscentia quicquid.
Quotque etiam tetro squalentes carcere fractis
Ocyus obuiis manibusque resoluit ahenis:
Quot famis exhaustos macie uix ægra trahentes
Membra datis coelo dapibus miserata reduxit
Robur in antiquum uiresque refudit in artus:
Nec minus ingenti uiciorum mole sepultos
Infixosque luto & toto tellure iacentes
Corpore diuini lustravit numinis aura:
Propterea totum surgentia templa per orbem
Illius immensam laudem regnique peremnis
Perpetuos fasces & sine carentia iura
In nostrumque genus summum testantur amorem.
Ipsa est aduersis commune in rebus asylum
Ante preces etiam nec dum obsecrata fauorem
Donar & ad miseros maternas explicat ulnas.
Quid niuis æstiuæ pluuias: quid moenia ducam
Littore piceno impensis communibus orbis

Condita & adriaco transflecta cubicula ponto
Quidue fluentinas ædes, delubraq; donis
Aucta, peregrinis referam: siculisq; sedentem
Littoribus drepani molem: qua maximus olim
Coelicolum & legis custos Albertus auitos
Aequauit patres: patriamq; accoepit olympo:
Et custoditæ æternum pietatis honorem.
Perpetuos igitur merito soluemus honores:
Conceptusq; die uenient ad templa quotannis
Orgia & æterno Mariæ primordia ritu
Annus ardentis cultus reuocabit ad aras
Tum pius hibernum chyron titanna premebat
Cui comes in lucem nitidis argenteus alis
Ibat olor: phoeboq; suos cædebat honores:
Quom fecunda sibi concepto semine mater
Diuinum illabi coepit sentire fauorem.
Tiam signiferum nouies lustrauerat orbes
e Lucida maturos soluens latonia partus
Conuenere nurus circumfusæq; iacenti
Mite puerperium matri: dextroq; rogabant
Sidere uitales foetum prodire sub auras.
Latior æoos proles hyperionis ardens
Alipedes iungebat equos: postremaq; sanctæ
Erigones iam regna legens uicina coronæ
Sidera & alcidem geminos qui interiacet angues

Ad superos nigro secum reuocabat ab orco.
Portitor helleus nitido cū gorgonis ore
Stellatæ dux noctis erat cum pistrice longo
Eridanus tractu claris lucebat in astris
Quum noua progenies foelicibus ædita fatis
Phoebeam primū lucem: mortaliaq; ora
Vidit & humanæ transmissio limine uitæ
Decidit in patriam luctus regnūq; laborum.
Candida nascentem mox ut uiderere puellā
Omnia iucundo fulserunt sidera celo:
Arrisere poli summoq; auditus ab axe
Concentus: proliq; nouæ pæana canorum:
Argutūq; melos diuī cecinere: paternas
Velarunt aulea domos: pendeat in illis
Longa patrum series: primiq; parentis origo
Et colubri delusa dolis stringebat eburna
Poma manu uirgo: gladio paranympus: & igne
Exilio damnabat auos: adolebat ad aras
Pinguia sacra puer flāma stridente: supinos
Tollebat uultus & numina sancta colebat.
Annosiq; senes stabant cum prole colūnas
Vnam perpetuū de marmore roboris unam
Fictilibus mūris plastes formabat aquarum
Flāmarumq; minas contra quia nouerat olim
Ventura e xcidio terræ neptunia regna

Vulcaniq; graues æstus: puerile secutus
Obsequium senior quernæ sub tegmine frondis
Deplorabat auum coeco: quẽ fixerat arcu:
Et faber incudem feriens & follibus actis
Aera quoquens: ferrũ uarios conflabat in usus.
Sola mari in toto super alta cacumina puppis
Nabat & imbriferæ pascebant æquora nubes.
Vitifatorq; pater miti delusus hiaccho
Monstrabat nudum pueris ridentibus inguem
Primus hic undosus sulcauit nauibus æquor.
Quãnis prima ratis credatur Iasonis argo:
Primus hic effossa uitem supponere terra
Coepit: & apricis mites de collibus uuas
Tollere: dircaeo licet hæc sit gloria baccho:
Ardua terrigenæ uoluebant saxa gigantes
Conati molem superis æquare superbam
Lanigeras habraamus oues per littora pascens
Sacra dabat saxoq; gemēs pudibunda secabat.
Lætior adducta medo remeabat ab orbe
Cum consorte pueri: coeliq; ex arce pluebat
Sulfur: & ætheriis ardebant ignibus urbes
Bissenii patres longa cum stirpe nepotum
Pabulaq; ægypto seruans præfagus Ioseph
Frigida defuncti referebant ossa parentis.
Regna nouis fugiens longe perterrita monstris

Trans mare purpureum nili ducebat ab oris
Dux animo uultuq; pius magno agmine longus
Vulgus & erecti dirimebant æquora fluctus.
Ipse dabat sacros ritus; arcamq; locabat
Legiferam: lateq; arabum deserta peragrans:
Iusq; ferens populo sterili de marmore dulces
Eliciebat aquas: optatos arrida fontes
Absorbebat humus: fugiensq; in gramina flumen
Ibat & obliquo lambebat saxa recurso.
Culmina pancheos tollebant ardua montes
Turrisferisq; iugis hærentia nubila supra
Igne deus fumoq; latens in uertice summo
Scribebat legis duplici noua foedera saxo.
Inuisam superis gentem semenq; superbum
Concaua terribili tellus sorbebat hiatu:
Clamabatq; ruens iam semisepultus ab iron.
Impia sublimes uitulos statuamq; bicornem,
Turba deum mentita manus tollebat & ora
Strenuus indigenas populos abigebat Iesus
Parta suis æquo permensus limite regna:
Inde sonatorum turbam regesq; togatos:
Atq; sacerdotum seriem: partosq; triumphos:
Bellaq; & ætherio surgentia templa tonanti.
Et docti Salamonis opes: Roboamq; superbum
Palladia textor filis intexerat arte

Ezecia illustres morbos solemq; reuersum
Et phæton teos uersis temonibus axes
Ferre suos retro cursus iterumq; relabi
Ostentabat opus longæua in sæcula ductum.
Hinc eleazarus diuina uolumina regi
Tradebat phario; senibus distincta magistris
Tecta uoluptates uarias; diuersaq; tempe:
Multiplicesq; auium plumas; & carmen habebant.
Captiuam totiens gentem nunc ire tyrannis
Seruitum assyriis; iuga nunc ægyptia ferre
Clauisq; trans altos hominum tot millia montes:
Et templi euersas solimæq; resurgere moles
Pendula monstrabant picto uelamina textu.
Quinq; triumphales currus: & proelia fratrum
Diuisum populi regnum postrema tenebat
Pars operis tanti: circum uiuentia semper
Brachia tortilibus ramis fundebat Achantus.
Prima coronarunt redolentibus atria fertis:
Graminibusq; fores & limina summa uirebant.
perq; uias famulæ ramos sparsere comantes;
Læta dies egit festos uicinia passim.
Tota puellari resouarunt compita cantu.
Ornabat roseo ridens cunabula uultu:
Dulciaq; attollens in matrem lumina uirgo
Quom traheret dulces lactanti a pectore succos

Stringere complexu natam ferre oscula fronti
Non erat ausa parens: nec enim mortalis. in illa
Humanusue decor Sed erat coelestis Imago:
Aethereasq; uigor flammæ & sidera uincens;
Mira superciliū grauitas pondusq; uenustæ
Frontis: & eximia fulgentes indole uultus
Suspendas hominum mentes atq; ora uidentum
Per longas immota moras retinere solebant
Non infesta fuit luctu non ebria somno:
Sed uigilans risuq; genas ornata modesto:
Nunc matri arridebat ouans nunc puula tendens
Brachia uicino miscebat dulcia patri
Murmura: dixisses studio gestire loquendi.
Temporis innocui nondum discesserat ætas
Plenaq; iam docili formabat uerba palato.
m Os erat antiquis longum seruatus in æuū;
Aede puellares annos includere sacra:
Aetatemq; deo teneram: primumq; dicare
Virginæ florem uitæ: & generare pudoris
Ingenui curam: sanctosq; inducere mores;
Nox ubi uestitum prima lanugine tempus
Venerat in thalamos ibant hymenæaq; tecta:
Coniunctæq; uiris proli indulgere solebant;
Propterea legum memores & moris auiti
Venturi solymam trina cum prole parentes

Deseruere solum galileaq; nazareth arua
Floribus intextis & odoro gramine cinxit
Virginis ora parens, stellata lumina frontis
Hærebant coelo; teneroq; in pectore clausum
Numen erat; niueo tunicæ talaris amictu
Albebant humeri; quam circumtextus oliuæ
Laureus ambibat torques ad colla per imas
Instrophium flexis palma ibat frondibus oras.
Matris opus; moliq; sinus uariauerat auro
Ventum erat ad magni templū sublime tonantis:
Quo ducūt ter quinq; gradus de marmore uiuo
Et iam porrectis curuabat prona lacertis
Serua manus summū ad limen latura puellam
Quom mox uirgineo conceptū pectore numen
Affuit: & retrahens promptæ sinuata ministræ
Brachia debilibus plantis; animoq; uigorem
Addidit & supra ætatem fiducia creuit.
Protulit audaces sublata cyclade passus
Iu sublime uolans uirgo; turbamq; relinquens;
Sicut ubi multæ uolitant ad littora puppes
Ocyus illa subit portum, quæ mole minori
Labitur & melius uelis & remige fertur.
Vertice iam summo magni penes atria templi
Stabat ubi ascensu fessos solata parentes
Risit: & æternum curuato poplite numen

Cum nuribus uenerata piis in claustra recessit
Virginæ secreta domus fleuere parentes
Cognatæq; nurus gemitumq; dedere ministræ
Quando e conspectu uultus abitura nitentes
Vertit; & induxit sublatam in tecta sacerdos.
t Res una comites hitat æros: Elpora. Pistis:
Sidereus fronti qbus est nitor; aurea primæ
Vestis & ardenti pictum face pectus & igne:
Ast aliam coeli uultus imitata serenos
Lana tegit: quam corda manus in texta supinæ
Tollentes sparsim uariant: Toga pistios artus
Candida & argenti niueo splendore corruscans
Nocturnæq; fugans umbras caliginis ambit.
Multa sinus & colla uirens ornabat iaspis:
Quæ nigros abigit lemures uanumq; timorem:
Prima patris summi stirps immortalis & æuum
Non metuens: annis aliæ longaq; senecta
Interitum passuræ olim quoq; cardine fixo
Per sua cessabit uestigia currere mundus:
Parthenices istæ uenturæ ad limina nymphæ
Quattuor egregias secum duxere sorores
Pulchram Metrioten: phrenâdreamq; potentem
Viribus atq; graui lites componere doctam
Voce dicaspoliam: memoriq; futura uidentem
Mente prometheâ summo genus æthere missuz.

Alta panomphæi subeuntes tecta tonantis
Ad mariæ thalamos famulam miser e Siopen:
Quæ prægressa citos ut mouit ad hostia passus
Clauſaq; per tenues uigilare cubicula rimas
Vidit heras nutu uocat; ingressumq; ministrat,
Iam nocturna quies operas manuumq; labores
Clauſerat & mollis per opaca cubilia somnus
Niſerat extinctis pallentes ignibus umbras,
Ipsa diem tepidæ reparabat lumine testæ
Primæuamq; patrum genesim; mundi; recentis
Et noua monſtriferæ repetens miracula uirgæ
Noctis in occiduam pronò iam uertice calpen
Insomnes taciti ducebat temporis horas.
Oscula post & prima datæ iam uerba salutis
Amplexusq; pios genus antiquamq; suorum
Progeniem & studiis quibus oblectetur & artes
Et uarios mores diuersaq; nomina gentis
Vt docuere suæ nostri uigilantius oris
Effigiem dixere alto sub pectore serua:
Nam quædã hostiles nostris sub uultibus umbræ
Humanas ambire solent & fallere mentes:
Dumq; ita multiplices dant accipiuntq; loquellas
Clara per eos fluctus aurora rubebat:
Elam maq; surgebat niueis argentea bigi
Luciferi gelidos spargens in gramina rores.

Et cupiens prolem dulcesque reuolere nidos
Garrula sub lucem modulos iterabat hirundo.
Ut Vm pater omnipotens ita compellare coæuos
Aggressus comites: regni quibus una potestas
Quos rerum par cura tenet: nam nomina rebus
Plura tribus: tamen una subest essentia simplex
Numina quæ æterno mecum regnatis olympo
Et quibus unus honos: eademque potentia mecum
Principio informem grandi quom corpore massam
Fecimus: & coelum in latos sinuauimus orbem
Scitis ut a nobis animos & lumina uertens
Inque suum conuersa decus propriumque nitorem
Contemplata graui sub pallida tartara casu
Spirituum pars magna ruit quam sulfuris ardor
Sub nigris specubus tenet æternumque tenebit.
Nec dum phoebus erat nec claro lucifer ore
Ante diem surgens primo rutilabat ab ortu:
Nondum mane rubens pulchros aurora colores
Induerat: nec luna suos accenderat ignes.
Cum modo facta cohors turpem meditata rapinam
Imperium nostri sperare audebat olympi.
Propterea immensum scelus indelebilis error
Æternum durat nec enim mutabilis illa est
Naturæ sortita genus: quo lapsa recessit
Fixam anet: quod mente semel complexa recepit

Inconcussa tenet semper: nec amata relinquit.
At neque nos illi uota ad meliora fauemus:
Tunc hominem meministis enim: qui flectere sese
Posset & a nobis animo uerti: atque reuerti
Condidimus magni quo damna rependere casus
Fas foret & uacui complere sedilia coeli.
Et iam magna cohors hominum: quibus aetheris arcem
Annuimus moeret longas partes a latebras:
Exiliumque rogat finem: sed debita primo
Poena uetat sceleri: uocat hic amor inde reclamant
Iustitiae leges negat haec petit ille fauor em.
Iudicium ueros decet & clementia reges.
Sed neque mortali poterit fata sanguine proles
Iustitiae placare minas & soluere nodos.
Adde: quae a uanis terra est reuocanda deorum
Cultibus: atque deo iam seruitura triformi.
Non opus humanis tractandum uiribus istud.
Hoc opis est tantum nostrae: qui condidit orbem
Liberet artificem: qui fundamenta locauit:
Instaurare domum decet & sarcire ruina.
Nate mei speculum uultus & mentis imago
Ars mea nate precor terras inuisse iacentes:
Atque tuis onus hoc humeris hanc suscipe curam:
Illa puellares inter pulcherrima turbas:
Quae nobis totiensque manus totiensque supinam

Attollit frontem: & tota suspiria nocte
Ingeminat uigilans terrenis libera curis
Orta tibi est: illam non aspernabere matrem,
Post ubi tempus erit lateri contermina nostro
Fiet: & ingentes mundi tractabit habenas.
Cernis ubi modico surgunt capitolia saxo
Templa iouis falsi mediam: qua diuidit urbem
Thybris & etaiscos cum uoluit in æquora fontes
Illa tui sedes regni cum pulsa deorum
Turba tibi ueteres aras & templa relinquet:
Te libyes asiæq; colent latissima regna:
Europæ magis arua tamen: tibi Roma latinæ
Gentis apex: phœbūq; uidens hispana cadentem
Doris & algentem regio: quæ sustinet arcton
Seruiet: atq; nouo tellus lustrabitur imbri.
Tunc tua cum propriis iungent insignia reges:
Et crux æreas signabit purpura turre.
Me magis assyriæ gentes: indi q; arabesq;
Atq; palestinae populi nouere. sed olim
Forsthan & nostro lætabitur a phrica nexu:
Templaq; spiritui ponet celeberrima sancto:
Talibus omnipotens nato mandata ferebat
Nota salutiferæ placuit sententia proli.
Nam quia mens eadē tribus est: eadēq; uoluntas
Semper idem sentire omnis & amare necesse est.

e   St locus æmoniaæ macedũq; p̄p̄iquior aruis
Orchomenũ dixeret tenet mō uādala pubes
Illic perspicuo uitrei sub gurgite fontis
Ut perhibent olim dum dorica regna manebant
Tres charites habuere domos dulcemq; recessuz
Hæ simul assumptis iuga: quæ p̄iplea colebant
Mnemofynæ natis primos liquere penates
Ornatæb̄ comas hederis & uirgine lauro
Assyrios periere lares: iordanis ad amnem:
Qui missus libano cyprium festin at in æquor.
Ut uenere uadis lauere nitentibus omnes
Quicquid labis erat: uenerandaq; limina sanctæ
Parthenices ingressa cohors ad mutua primum
Oscula: & ad dulces mox se uertere loquelas.
Et tandem dextrisq; datis: & foedere facto
Perpetuas illi se iurauere sodales
Et quocunq; iret comites dixeret futuras.
Iamq; uigil primam uirgo percoeperat artem
Atq; coloratas uoces linguæq; nitorem:
Mensuræ numeriq; modos coeliq; meatus
Et quas luna uias & quas obseruat apollo
Et quos mercurius trahat & uenus aurea gyros:
Et uarias coeli uires & nomina norat.
Nam dum plæbs iudæa deo parebat olympi
Sciuit iter pueris etiam fuit agnitus æther.

Assiduís ueterum studiís oracula díuum
Peruigiliq; legens cura: mosemq; píumq;
Esaíam: moestisq; uírum: quí uersibus urbem
Plorat ab ingenio curas a lumine somnos
Sedula pellebat: paruo sua uota sacello
Supplicibus palmis narrabat & ore supíno:
Ocia nulla díe carpens nulla ocia nocte.
Cura cibi: somniq; breuis: quæ pasceret artus
Pauperibus mensis geníum fraudabat & ora:
Et castigato tolerans íeiunia uentre.
Carmina díscebat: sanctiq; poemata regís:
Quí tetrícis olím fídibus cantabat ad aras
Sacraq; fatídico psallebat ad orgía cantu.
Quicquíd habent sacrae díuina uolumína legis:
Quicquíd inest arabum líbris lustrarat: & omnis
Graíorum annales: romanorumq; triumphos:
Et quantum latíi fudíssent arma cruoris
Púnica: quot bellis rubuít naualibus æquor:
Quí troíam petíere duces: quo mílite persas
Rex macedū parthosq; truces superarit & índos.
Monstra quot Alcídes domuít: quo remíge cretā
Dedalus ad gelídas fugíens annauerít arctos
Et quibus adíutus pennís equus aliger auras
Presserít & dulcem plantís excusserít undam.
Híppolytí castos & bellerophontís amores

Illustres helenæ raptus & phyllidis ignes:
Biblidæq; incestam curas & uulnera thysbes
Tarpeiaq; dolos & gratam phorcida glauco
Pomaq; cydippes orithyiamq; furenti
Sublatam borea clymenen & belides ausas
Cæde maritales thalamos implere piumq;
Pectus hypermestæ: uersasq; in sæua uirorum
Funera lemniades: hellen cinyreq; puellam
Tres quoq; sirenes & amazonas: oedipodæq;
Fata domus norat nymphasq; heroïdes omnis.
Quicquid i his tumidū: quicquid crudele peaxq;
Et quæcunq; pios non attestantia mores
Offendit damnabat: apes imitata legendo.
Nunc lænam pingebat acu nunc pensa trahebat
Serica & immissis licia pendula filis.
Vela sacerdotum sacros texebat in usus.
Terrenum nihil ore sonans inclusa: latensq;
Plena deo pectus: toti gratissima coelo.
Non robusta nimis teneros neq; debilis artus
Incolumis morboq; carens non mole sepulti
Corporea sensus: crines caput ora sinusq;
Brachia colla manus postremaq; membra ligarat
Solerti compage deus: promptissima menti
Ingenioq; acies atq; insuperabile robur
Neruosaq; animo uires semperq; uoluntas

Iustitiæ rectiq; mem̃or moderamine certo
Discordes animæ motus luxumq; domabat;
Qualis purpureo radians carbunculus ore
Obscuros inter lapides gemmasq; minores
Splendet harenoso qua tingitur India gange
Qualia sylvestres inter pineta miricas
Quæ tollunt sublime caput ramosq; comâtes
Frondifer æmonias ubi pelion aspicit urbes;
Vel qua parrhasii surgunt iuga summa licæi
Parthenice mea talis erat; iam grandior æuo
Iam socianda uiro lucinæq; apta labori
Virgineos inter coetus comitesq; puellas
    f. Esta dies aderat Solymî; qua diuite mensa
    Pinguia sub uiridî celebrant cõuiuia fronde
Antiquæ memores uitæ: quom̃ immite superbi
Imperium regis patres fugere per altos
Incolumes fluctus arabum deserta paragrans
Sub diuo populus mensam ponebat & umbras
Frondeb; obductis texebat & arbore cæsa.
Posteritas igitur casus imitata parentum
Sub ramis canare solet cum septima luna
Imperat; & lampas claudit phoebea coronam.
Tunc igitur solymas arces: charamq; reuisens
Progeniem mater sic est affata puellam.
Nata meo quondam Suauissima pondera uentri

Dulce patris summi donum mea summa uoluptas
Postq̄ parua lares nostros: & limina nota
Liquisti: nunq̄ ne tuæ te cura parentis
Vlla ne te patriæ mouit pietatis imago?
Optasti ne sinus nostros intrare: senemq;
Cernere: quæ longæua grauant iã mēbra parētem;
Debilitat uires: sensus obrondit: amorem
Diluit: & nobis affert obliuia tempus.
Ipse pater sacra postq̄ te clausimus æde
Quotidie menses digitis percurrit: & annos:
Hæc duo lustra putat duo sæcula: sustinet ægre
Tam longæ tormenta moræ: iam uidimus inquit
Aequæuas Mariæ thalamos intrasse puellas.
Aspice: q̄ firmo surgat iam stipite laurus
Natali defixa die: iam brachia baccis
Vestit: & ingentem ramis iam porrigit umbram:
Sic ait: & caderet paucis in fata diebus
Nite forte suos paruum post tempus ituram
Credat in amplexus. dudum tibi multa parauit
Xenia: tu nostræ requies: tu sola senectæ
Gloria: tu fessæ producere tempora uitæ:
Tu truncare potes: nec opum nos amplius ardor
Sollicitat: nec spes tangit resolubilis æui.
Sola places curasq; leuas tu sola seniles.
Sicut in occidui magnes ad Sideris astrum

Vergit & arctoo nunq̄ discedit ab axe
Sic solet in natos amor inclinare parentes
Hoc natura iugum peperit. placidaq; ligauit
Compede. nō fertur superos Vulcanus in orbes
Mole pari: non saxa ruunt ex aere tantis
Viribus ipse suos sol deseret ante meatus
Et fluere alterno cessabunt æquora cursu
Quam te nata patris q̄ te mea cura relinquat.
Ut pario sculpti durant in marmore uultus
Nec metuunt pluias hyemes boreaq; niuosum
Sic penetrans arcana animis præcordia nostris
Hæret & in nobis semper tua uiuit imago.
Sermonem tu luce paris tu somnia nocte.
Ah quotiēs dum cura mihi est clamare ministra;
In mea dulce tuum nomen sese ingerit ora
Ah quotiens festa redeunt ubi gaudia luce
Lataq; per pingues resonant conuiuia mensas
Te memoro: uotis: omnes te ardentibus optant.
Et quia solus abest tuus hic mea uiscera uultus
Vilescit mihi quicqd adest: non excitat aures
Tibia: non tristem mulcent obsonia linguam
Vlla nec infirmos capiunt solatia sensus.
Iucundum sine te nihil est: & uiuimus in te
Nostra nec in nobis uita est: quæ sustinet artus
Aura tuos nobis animam sensumq; ministrat:

Et uitæ sumus umbra tuæ: pia cura parentum
Incipiat quando amborum sic postulat ætas,
Iam senio curuata graui te nata mouere:
Hæc tua dilectæ tam longa absentia frontis
In quot me gemitus in quot suspiria mittit
Vnica tu soboles generis spes unica nostri:
Debetur tibi tota domus: tibi seruiet uni
Et pecus: & cultæ foelicia iugera uillæ:
Sic nostras partimur opes: pars optima templo:
Altera fors inopi seruit pars tertia nobis.
Tu quoscunq; uoles illas mutabis in usus:
Sit tamen & uita tecum: quæ militet omni
Cura dei: qui nec falli nec fallere nouit
Magna deo cura est hominũ qui numina curant.
Ipse maritales post primi exordia mundi
Instituit tædas: æternaq; foedera Sancti
Connubiũ: quo post ueterum defuncta parentum
Corpora sint qui sacra ferant: qui numina norint:
Quiq; ad diuinos gignat noua pignora cultus.
Sic pietas æterna manet renouataq; proles
Accipit a patribus doceatq; & ipsa nepotes.
Duratura deus quædam semperq; futura
Condedit, hæc ex se gigni prolemq; creare
Nil opus est nec sol solem: nec sidera sidus
Seminat, ast quædam fato subiecta: neciq;

Protulit: hac sese generant: eademq; manere
Cum nequeant in ple manēt: Simulacra parentu;
Sunt nati: penes hos opus est sit cura nepotum.
Sic proles ex prole fluit ceu lubricus annum
Annus agit: mensis de mense renascitur: horam;
Hora refert abiens & ab arbore pullulat arbor.
Sic dauida pater tulit: Ezechiasq; manassē;
Sic exormus Aram genuit Slamona naasson
Et quia maiores ætas tua uenit ad annos
Nam tibi ni fallor bis septima uoluitur æstas
Propterea natoq; uiro nobisq; nepotes:
Cultoresq; deo debes: satis æde morata es
Nata redi: nostræq; libens succurre senectæ;
Vocibus his uirgo in fletus prorupit: & ibant
Per roseos uultus lachrymæ: quas chara legebat
Admoto siccans oculos uelamine mater.
Dedidicit fletum & pressis singultibus orsa est.
Chara parens tantum materni flumen amoris
Qd' lachrymis: gemituq; tumet: qd' plen' acerbis
Significat curis & sollicitudine sermo
Quæ nō corda domet uel ferrea: lumina quæ nō
Miserit in fletus: tepido q; impleuerit imbres:
Hæc tua tanta parens pietas mea uiscera dudum
Stringit & accensam mouet ad suspiria mentem.
Si sinerer: quo inclinat amor uestigia ferre:

Nec tot opus lachrymis nec tot singultibus esset
Namq; animus totis uota in tua uiribus iret:
Nec fuit a teneris quicq; mihi dulcius annis
Quam curam gerere & uotis parere parentum.
Sed coeleste meum tulit in contraria pectus
Numen: & impatiens studiis ingentibus ardor
Solicitati cogorq; nouo parere furori.
In noua coepta meos sensus imasq; medullas
Impulit aetherius genitor: magis ardua nobis:
Et melior tentanda uia est: deus ire per altum
Suadet iter: q; si est uobis aliena uoluntas
Curaq; nō eadem: ueniam diuina sequenti
Iussa date: & quo fert coelum cōuertite mentem:
Me mea uirginitas: impollutiq; pudoris:
Immortalis amor gratam fecere tonanti:
Ille meo amplexu fruitur: semperq; uirentis
Flore pudiciā: T galamum fortasse subire:
Atq; maritales potero coniungere tædas:
Non poterit maculare meum uenus ulla cubile:
Virgineumq; decus: custodiet ipse pudorem:
Qui dedit hæc mihi uota pater: castiq; nitorem
Corporis: & mentem nullum mihi polluet æuuz.
Hæc eadem sanctos mouit sententia uates:
Et magnos habet auctores: temeraria forsan
Dicerer: & propriæ male consuluisse saluti

Ausa per ignotos calles si prima fuisset
Vadere & ambiguis solam me credere uentis:
Rumpereq; audaci nondum uada cognita gressu
Clara per hos magnus liquit uestigia calles
Elias eliadesq; uiri gratissima coelo
Progenies uisura suo de semine diuos.
Sic stat & immotum tenet hæc sententia pectus.
Tu genitrix patiare oro & solare parentem
Longeuum: curæ sese sciat esse tonanti.
Ipse aderit senioq; graues solabitur annos
Sic uirgo: & mater lachrymantē amplexa recessit
h Ic Mariæ natale solum sedemq; paternam
Et genus antiquū paucis memorate puellæ
Castalides: & enim memori uos omnia mente
Tempora: uos terræ tractus: pellagiq; tenetis:
Et uos parthenicæ comites famulæq; fuistis.
Est arabes inter cadmeaq; sidonis arua
Palmiferamq; pharon lybicus: quæ iungitur oris:
Et mare quod lato foecundam gurgite cyprum
Alluit: assyrîi pars non ignobilis agri
Terra ferax: belloq; potens atq; inclyta cultu
Vnius iudæa dei: clara oppida claras
Suspicit apricis positas in collibus urbes:
Ascalon hic: & gaza potens æraria quondam
Persidis antiquæ: magna sedet aedita mole

Fulta supercilio præruptiq; aggere montis
Hic uetus andromadæ uinclis insignis ioppe
Antiqua prior illuuiæ; summo ardua colle
Regia tecta syon; & pulchram sustinet arcem
Imperii caput; & solymî moderamina regni.
Illic solennes aras dauidica proles:
Altaq; candenti posuit de marmore templa.
Illuc ex omni turbæ regione solebant
Dona deo & primæ frugis portare maniplos.
Illic triticeæ cereris domus inclyta christo
Conscia nascenti montanaq; nazareth: ambæ
Illustrem tenuere locum; genus ista paternum
Altera maternum Mariæ dedit. ista tonantis
Concæptu foelix; ortu foelicior illa.
De patria satis hæc; posthac de sanguine dicam.
Ismeriæ soror anna fuit; regalîs origo
Et soboles magni ueniens dauidis ab alto
Sanguine; zachariæ coniunx sata semine primæ;
Tres triplici partu marîas; tribus Anna maritis
Progenuit sanctû & summo genus æthere dignû.
Primâ deo sacros partus dedit altera natos
Quattuor alphao ludam simona iacobum
Et qui iustitiæ clarum cognomen habebat
Tertia de natis tibi quos zebedæe duobus
Aedidit ad calpen unum trasmisit & unus

Si populi præstanda fides rumoribus ulla est
Viuus Amazoniis ephesi sepelitur in agris.
Sicq; duos inter studuit concludere natos
Regnantem latio christum Romæq; tenentem
Imperium: leuam tellus asiatica dextram
Gens hispana tenet; regnum inter utrâq; latinum!

Parthenicæ Liber Secundus:

a Nxia responso genitrix intacta redibat
Multa mouens aîo: nec .n. sententia natæ
Visa satis legi: priscisq; accommoda patrû
Ritibus; in uacuos etenim partuq; carêtes
Expertesq; thoros sobolis superosq; deumq;
Iraisci tunc fama fuit; dirumq; minari
Supplicium i steriles uteros; multo ante maritum
Non aliam ob causam passum conuitia norat
Sumotumq; procul templo. spectantibus ipsis
Ciuibus & tristem casum miserantibus ultro.
Namq; uir ardentis uotum positurus ad aras
Ante habitam prolem; dum se in secreta tulisset
Templa; sacerdotum strepitu discedere sacro
Ex adyto iussus fuerat: turpemq; repulsam
Passus; & hoc patriâ fugiês ob dedecus urbem
Rus coluit pluresq; latens inglorius annos

Duxerat in luctu tristem sine coniuge uitam
Sicut ubi amisso thalami consorte per agros
Sola uolat turtur nitidis neq; potat in undis;
Ne comitis prisci tristetur imagine uisa:
Nec uiridi post hac fertur considerare tronco
Sed miseram diuina senis clementia sortem
Prospiciens: annæq; preces & dona gementis
Misit olympiaca celerem de sede ministrum:
Qui dedit hæc mandata uiro. tua tecta reuise
Confortem solare ægram moestosq; penates.
Anna tibi lætos partus; prolemq; datura est
Foemineam; magno sanctæ dabis omine natæ
Fatidicum ductumq; maris de sidere nomen
Et mariam dices: annæ mandata minister
Attulit hæc eadem: mirantiq; insuper addit
Hos monitus. limen notæ pete concita portæ:
Qua tibi rus itur. sacris hic mane peractis
Obuius occurreret coniunx; hressu illa citato
Venit ad urbanæ; quæ dicitur aurea portæ
Limen; & offendit redeuntem rure maritum.
Illic suscepti hospitio communis amici
Amplexu; longisq; una sermonibus illam
Consumpsere diem; & certi de prole futura
Mane suos petiere lares. gauisa reuersum
Tota domus largo dominum suscepit honore;

Hæc igitur moesto uoluens sub pectore mater
Aegra fatigabat tacitis præcordia curis:
Et gradiens tali secum sermone locuta est.

o Curæ: o uani pro posteritate labores:

O dolor o pietas infortunata parentum:
O studium infoelix: ubi res & tempus: & ipsa
Viscera: & exhaustas in solitudine mentes

Triuimus: ut canis caput aspersere dolores

Linquimur: immemores demens incuria natos

Separat a nobis. meritorum oblita propago

Non æquat curas: & non respondet amor.

Sed quid te frustra miseræ coquis Anna: quod ipsi

Fecimus: hoc patimur: patres ut amauimus: ipsi

Sic nostrum nos semen amat: taxamur eodem

Iudicio: sic fata ferunt: suspiria perdis.

Iste modus rerum mundi productus ab ortu

Transmeat ad gentem p sæcula nostra futuram.

Singultire potes: turgentia lumina fletu

Exhaurire licet: sed ferrea fata mouere

Non potes: aerei pellant sine carbasa uenti:

Quod dederit fortuna libens amplectere litus.

Forsitan utilius q̄ tu tibi consulet aura.

Conquestum dauida diu: pueroq; iacenti

Produci petiisse dies auertere mortem

Non ualuisse ferunt: audit deus omnia: prestat

Optima mortales audent orare: quod optant.
Opprime succensum studiis melioribus ignem
Nec sine supremas animi dolor occupet arces.
Talibus ut fama est curis dementia quosdam
Coepit: & in saltus atq; in deserta ferarum
Lustra tulit, pater aia cem narrare solebat
In fanum mactasse pecus dum quereret hostem.
Et furias idem memini recitabat orestis:
Quem comes ad sythicae uexit delubra dianae
Magna quidem credo quotiens pugnat in agris
Aduersaq; uolant acies in praelia surgit
Tempestat: sed mens etiam cum nocte dieq;
Sollicitis agitur stimulis in pectore magnos
Extollunt strepitus & grandi corda pauore
Concutit: & recte tetrici dixere parentes
Quattuor aduersis misentur: ut aequora uentis
Eo o zephyro libyco gelidoq; aquilone
Sic totidem nostras ingenti turbine mentes
Subuerti furis pectusq; in praelia mitti
Spes leuat arrectos metus alto a uertice fluctus
Deiicit, hinc animum pulsat fatibunda uoluptas:
Inde dolor, fluctus ceu fracti fluctibus altum
Clamorem ingeminat: piceis abscondita nimbis:
Nec radios fundit ratio nec uela gubernat.
Foelices quicumq; istis a syrtibus altam

Visu^{ti} pacem loca sunt in tuta recepti.
Nam neq; mens ullam secus est habitura quiete;
Nec lantos sensura dies nec dulcia saecula.
Propterea quid te miseram co quis anna: dolores
Et tristem dedisce metum: natura repugnat
Moribus his monstrare uia^e compendia possunt
Languentes: gelidique senes: at scandere montem
Sole sub ardenti uiridis male sustinet aetas.
De uirtute loqui minimum uirtutibus uti
Hoc sansonis opus: tamen assuetudine longa
Assiduique operis tractu formatur & in se
Virtutem natura trahit: praeludia multa
Egregias artes pariunt, in pace: togaque
Bella diu miles discit: mox obuiat hosti
Impiger: & firmum parat ad certamina pectus;
Saepius a placitis mens est arcēda diuque
Seruitio duranda graui nam prona sequaxque
In peiora ruit nisi lora retraxerit usus:
Ast ubi iam legis patiens assuetaque uinclis
Sessori parere potest quo iusserit ibit:
Tunc ubi tempus erit casu cum tristis acerbo
Sors aderit: fert aequales rationis habenas.
Ante negat uelut indomita ceruice iuuenus
Aut uelocis equi soboles animosa priusque
Imposito scierit gressum glomerare magistro.

Ars ubi possessam mentem complexa subegit
Quo uirtus quo sancta uocant oracula uertet.
Nam neq; tunc labor est duros tolerare labores;
Quid si nata uirū refugit: si nulla nepotum
Posteritas: quid nostra iuuant post fata nepotes:
Iustitiam coluisse sat est, nullius egebis
Subsidio defuncta pios si uixeris annos.
Sæpius in natis sæuum pater educat hostem
Cumq; suo ignorans interfectore iocatur.
Sæpe sibi lachrymas sperat: dum gaudia matres:
Atq; suæ pascunt uentura opprobria genti.
Propterea uanos hominum noua fabula mores
Exprimit: hoc pelagus galilæa quot abluit arua
Extimuisse ferunt: olim cum uidit in orbes
Nubila conuolui: uolitare per aera montes
Credidit: at postq̄ largus de nubibus imber
Depluit unde prius dānum: interitumq; timebat
Incrementa tulit: fusa procul æquoris unda.
Falitur in dubiis hominum solertia rebus:
Corda nec euentus capiunt humana futuros.
Id quoq; non nunq̄ mentes solatur amaras
Quid durare nihil patitur fortuna: uicesq;
Mobilis alternat uentoq; similima proram
Nūc premit a puppi placida mō mormurat aura:
Forfan & hos luctus minus importuna sequentur

Tempora: foelices iterum deus afferet annos.
Talia uolenti parua iam nazareth arces
Apparent: nigro rutilans surgebat ab ortu
Vesper & ingenti phoebum demiserat umbra
Carmeli sublimis apex: in moenia mater
Nazareth: & fessis intrat sua limina plantis.
Ut pater accipit charae noua nuncia natae
In moerore diu iacuit: curisque sepultus
Impexi capitis canos squalere situmque
Ducere: & a mento tristem concreescere barbam
Sustinuit nec enim potuit cohibere querelas:
Parcere nec lachrymis nec dissimulare dolorem
Crebra diu moestum traxit suspiria pectus,
Et iacuit ceu truncus iners: & inutilis arbor
Frondebis ammissis sine terrae fertilis imbre.

Es tandem prolata palam peruenit ad ipsas
Sacrorum & templi doctas antistitis aures:
Quem penes arbitrium nodos aperire latentes
Iuris & obscuros legum dissoluere casus:
Ipsius imperiis altam conscendit in arcem
Concilium: uenere senes aenygmata legum
Rimari soliti & dubiis responsa parati
Reddere iamque ultro multum: citroque locuti
Cum certi nihil afferrent: iamque humida noctis
Tempora suaderent sacros dimittere patres

Querendum quæ sit coeli sententia tandem
Communi sanxere prece: & solemnâ templo
Sacra dari & dubiis orari numina rebus
Atq; ita sedato res est certamine uisa
Iudice digna deo: quâdo est nō reddere magnum
Vota nefas: uiolare piam res ipia legem
Interea sumptis diuorum nuncius alis
Parthenicem adiens placidis ita uocibus infit.
Nympha puellarum coelo gratissima salue:
Cuius apud superos iam pridem cognita uirtus
Floret & in nostros crescit uentura penates.
Ne trepida: tua uota pater firmauit: & auxit:
Nulla tuum uenus est unq; uisura cubile:
Virginitas æterna tibi concessa uolente
Confessu toto superum. tibi gloria uestæ
Et triuiæ debetur honos: inuicta sequentur
Virginei tua signa chori: quos more dianæ
Nunc pede nunciaculo nunc exercebis & arcu:
Vrsula uirginæ dux & regina cohortis
Hoc explebit opus tandemq; in sidera magnum
Agmen aget celebrem referēs ex orbe triumphū
Tethios occidua pupuli littusq; britannum
Et gelidi faciles pugnas gens accola rheni
Dulciaq; arrepto cernent spectacula uultu:
Laus igit te magna manet: rude uulgus & ipsos

lura sacerdotes non intellecta fatigant
Et deus ingratas atra calligine mentes
Tardat & in poenam scelerum deludit inani
Corda metu: rident superi ceu grandior æuo
Securusq; animi iuuenis si pectora quando
Infantum obscuræ trepidant formidine noctis
Ipse adero nam ueni huius cartaminis: ergo
Lex ea: quæ fieri matres & nubere cogit
Lata est cum pauper ueniens ad templa senatus
Paruaq; plæbs humiles sacrum ponebat ad aras:
Postq; magna uirum creuit fortuna tribusq;
Vix duodena solo capitur: seruare pudorem:
Et thalamum nescire fuit præstantius: ergo
Eliades errasse putant: iam sæcula postq;
Expertes ueneris degunt bisquina propinquant:
Hi populis exemplar erant ne crederet ullus
Esse nefas syncerum esse & dediscere tædas:
Tu tamen es tradenda uiro: qui frigidus annis
Atq; tui consors uoti custosq; pudoris
Non inuasor erit: tacita nos arte mouemus
Corda hominũ: nõ tot fingũt se p̄thea quondam
Immutasse modis: nec tot uariasse figuras:
Quot formis animos hominũ mutamus: aguntur
Quo minime credunt: sed nos in sancta uocamus
Officia: ast alii tradant: retinentq; uocatos.

Vt quando in leui stat ferrea lamina disco
Si dextra magneta loces adamanta sinistra.
Quo ueniar nescit dubitatq; utrinq; uocata
Cui faueat cuius magis ortamenta sequatur.
Tu uoti secura omnem mihi desere curam
Ibo & peruigili tractanda remetiar arte.
Vix ea finierat cum fracta nube solutum est
Corpus & in uentos assumpta recessit imago.
Tempora uelatae tensis ad sidera palmis
Conuenere nurus pueri trepidæq; puellæ
Rugosiq; senes tremulo pia murmura mento
Voluere certabant superosq; mouere precando
Canicie ostensa diuis & uertice nudo.
Et tremulis circum lucentes ignibus aras
Sancta sacerdotes: albaq; in ueste ministri
Carmina & insigni celebrabant orgia ritu.
Tertia lux aderat postq; uulgata per omnem
Conciliū concordis erat sententia turbam.
Iam labor orantes & diffidentia tardos
Reddiderant: segni frigebant pectora motu.
Tum diuina preces mens quæ nõ despicit æquas
Ad summum secreta dedit responsa choragum
Sacrorum: tenues fugit leuis ille per auras
Ingressusq; Senis nocturna cubicula somnos
Abstulit: & tali est aggressus uoce pauentem.

Sumere thraicia uirgas de fronde tribules
Quemq; suam; & ferri sumptas in templa iubeto
Mane reuertantur; cuius frondere cacumen
Videris; illius domino coniunge puellam.
Hæc ait; & motis abiens euanuit alis.
Mane senex sol ante iubar q̄ tolleret undis
Conuocat extemplo patres missoq; per urbis
Compita perq; domos populū preconē coegit.
Confluxere omnes; campo plebs densa patenti
Vix capitur; surdum spaciōsa p̄ atria murmur.
Confusumq; sonat pede; pes; & pectore pectus;
Virq; uiro premitur: ceu quom collecta teatro
Stabat roma graues simul auditura tragoedos.
Conuentu senior patrum stipante sacerdos
Exiit & tandem populo diuina silenti
Iussa aperit didiciteq; tribum; iussitq; solutos
Connubio acciri; uirgīsq; in templa relatis
Vota p̄cesq; iterant; magicis cōponere quidam
Philtia ueneficiis; circeaq; carmina & herbis
Phasidibus uoluere nouas inducere frondes
Horum unus uetitas artes edoctus: ut alium
Intempesta diem tacitis nox abstulit umbris
Solutus in aeris turris fastigia secum
Arma togasq; ferens sacrauit manibus aram
Sub diuo; testis nemo nisi uentus & astra:

Nocturnasq; precēs iterans præscire uolebat
Parthenices ne sibi thalamum sperate liceret.
Ecce per aërios tractus magno agmine ab arcto
Spiritus obscuris ad turrim annauigat alis.
Qualis ubi ueniens ad foeda cadauera uultur
Brachia præcipiti iactat plumosa uolatu.
Atq; gradum sistens nigro sic incipit ore.
Fare: quid infernas nocturnis cantibus aures
Sollicitas: quæ sita dari responsa uetantur.
Aetheriæ prohibent animæ: numenq; triforme:
Altius abstrusum latet hac in uirgine quiddam:
Quod dici sciriq; nefas: sententia nostros
Circūfert anceps animos: sortisq; futuræ
Ambigui casus multaq; ambage latentes:
Sicut cum modo sol nubes modo nubila solem
Exuperant nunc lætatur nunc moeret arator
Spemq; metumq; inter dubius. ne discere tanta
Quæ quoq; doctorem fugiunt. cōmunia quædam
Fabimur: addentes quæ nec didicisse pigebit
Ne frustra uideare deos in uota uocasse:
Quando quidem te nō minimo dignamur amore
Nos inspectores scelerum sumus orbe futuri
Ultiores alio: sæui sunt uincla dracones
Tartarus est carcer: sunt uerbera: frigus & ignes:
Lux incerta diem spargit per nigra malignam

Tecta sonant late planctus plæbem ordine terno
Diuidimus. primo purgati crimine circo
Penarum expertes degunt: ea tecta uetustas
Elysiu uocat. hac uates & longa parentum
Progenies uentis habitant statione duobus:
Hi partus spectare nouos dicuntur & arcem
Aetheriam sibi promittunt: sinemq; propinquu;
Exiliu misant: apud hos de uirgine quadam
Plurimus: & multa tectus calligine sermo
Vertitur. hi nec adhuc faciem uidere tremendam
Regis olympiaci: Sola hæc & maxima poena
Sedibus his quondam uenturo numina sæclo
Sufficient: hos a nobis nulla auferet ætas.
Alter habet fontes animas: quibus igneus ardor
Eximit infectum scelus & telluris odorem.
Hæc nisi soletur pax expectata quiesq;
Vix tormenta ferant: tanto locus æstuat igne
Tertius in foelix hominum genus orbis in amplo
Carcere conuoluit: magis hæc discedit ab astris
Introrsumq; fugit regio. penetralia nostri
Principis hic: altis animæ fornacibus ardent
Spe uiduæ: nullamq; audent sperare quietem.
Iupiter huc multas: multas huc mittit apollo.
Mercurius multas: nec non saturnus & auctor
Bellorum: phoebe innumeras: & nata diones.

Pellitur huc quicquid coelum fastidit: & hircus
Despiciunt superi obliquis: fors ultima rerum hic
Nos ueros: quotiens animas magni euocat arco
Illarum assumpta mentimur imagine uultus:
Carminibus foliis auibus fumoq; ligari
Dicimur: & circumductis in puluere signis.
Sed ueluti plerisque aliis ita fallitur isto
Mens hominum: ueniunt ultro nostraque salute
Solliciti manes uobis uentura loquuntur
Dixit: & alato discessit in aera tergo.
Percussum trepida iuuenem formidine sortis
Poenituit: secumq; putans audita seueros
Carmeli patres adiit. tunc omnis heremi
Cura fuit penes hos & coelibis oia uitae:
Moribus auxilium fractis habiturus ut altam
Se tulit in montis requiem: syluasq; silentes
Per secreta tulit gressum spelea: uirumq;
Viuenti coeleste genus miratus amorem
Imbibit immensum coeli: seq; ipse per osus
Incola carmeli uixit: tandemq; uoluto
Tempore cum magno fidei mysteria paulo
Edidicit: Mariae primus cum patribus aedem
Vertice carmeli posuit lociosq; uocatos
Ad Iordanis aquam lustralibus abluat undis:
Cum baptista nouae iaceret primordia gentis

Hispidus hirsuta uilloso tegmine caprae
Protographus lucas agabū uocat: omnia multo
Ante uidens animo fuit interpretæsq; futuri:
Namq; catenarum nodos & ferrea paulo
Vincula predixit longosq; per æquora cursus
Vipereos morsus simoniacosq; uolatus
Insidiasq; suæ gentis: bellumq; sub ipso
Et celebrem palmam uenturaq; fata nerone.

¶ Ed deus elatas studium cui fallere mentes
Frigentem & casto solitum seruire pudori
Elegit de plebe uirum: cui cana senectus
Cui cana sulcantes crispabant tempora rugæ.
Mane reuertuntur scrutatiq; ordine uirgas
Ut uidere senis summum frondere cacumen
Illud thraiciæ de phylidis arbore tractum
Vimen erat: longæq; nuces in fronde uirebant:
Inuidit: ceciditq; animis fraudata iuuentus.
Ut quando in somnis aurum se credit auarus
Inuenisse dolos meditans exultat inani
Læticia mox euigilans sua somnia moestus
Voluit: & in tristes abeunt noua gaudia curas.
Ducitur in medium senior: plausuq; sonoro
Susceptus iussusq; gradu discumbere summo
Obstupuit: nec enim senio iam fractus ioseph
Ad tam insperatos animum tollebat honores:

Venerat ædicto cupidus parere relictam
Mens uel ad incudem uel ad aerea signa uocabat
Et tanta hæc fieri de se spectacula nunq̃
Crediderat: iuuenes post tam manifesta repulsam
Omnia perpessi demissis frontibus ibant
Et rerum ignaris tam florida uirginis ora
Non bene coniungi gelidæ turpiq; senectæ
Murmur erat: tamē & uirgæ noua signa uirentis
Moesta per ancipites ducebant pectora curas.
Discessere loco: uirgisq; abiere relictis.
Interea matrum longa comitante caterua
Adduxere nurus insignem in templa puellam
Cuius ad aspectum q̃q̃ transcenderet ore
Omne decus mortale tamen suppressa libido
Omnis & extincto semper uenus igne quieuit.
Ac si feruentem gelidos in dorida rores
Palladiosq; super calcem diffuderis imbres
Ardua quadruplici surgebant ordine templa
Porticuum: comunis erat pars extima cunctis
Foemineis etiam turbis quas menstruus humor
Liquerat: ingrediens igitur diffusa secundo est
Tota cohors circo: miti sacra pronuba nuptæ
It comes accedit iuncto uir auspice longum
Agmen agens: mediã uolitans hymeneus in æde;
Iungite clamauit foelici sidere dextras:

Sanctaq; longæuæ connectite foedera uitæ.
Iamq; pio coiuncta seni; celebrataq; longa
Festa die; dictæ laudes & reddita summo
Vota patri; lætiq; omnes in tecta reuersi.
Lætior aduentu natæ generoq; sedebat
Canitiæ compta nitido uelatus amictu
Inter utrumq; parens; manibusq; utrinq; tenebat
Complexus generum dextra natamq; sinistra:
Multaq; connubio super atq; recentibus actis
Commemorans toti grates soluebat olympo:
Interdumq; iocans; & debilis immemor æui
Lucundos mouet ore sales: risuq; modesto
Soluitur: & uires animo præbente ministris
Instat: & appositis sterni cænacula mensis
Ornariq; iubet thalamos: & limina multa
Fronde coronari; spargiq; per omnia flores
Atria purpureos hederis uestire columnas;
Virgineaq; fores lauro foliisq; mineruæ
Cedrinas uelare trabes: spargiq; recentes
Sub pedibus uiolas & hiantia lilia summo
Vertice quæ in tales mater nutriuerat usus
Serpilliq; comas semper uirentis in orbem
Texebant nymphæ: filoq; inserta ligabant
Gramen odoriferū; casias excisq; cultris
Balsama marmoreis nardi fragrantis aristas

Cinnamaq; & crines suaue spirantis amomi
Teq; amarãthe locant te mollis amarace: & horti
Quicq; alunt cilices: qcquid pãchaia quicquid
Idalii saltus redolet domus, omnia plausu
Leticiaq; sonant: hilaris labor omnia miscet:
Dumq; ita feruet opus sponsi deus ora sopore
Pressit & irati sub imagine nuncius oris
Vissus adesse seni uultu qui sancta se uero
Hæc mãdata dedit: teneros tibi iungimus annos
Non serã ut frustra in uenerem tua læguida uirtus
Ardeat, amplexus gremiũq; in uirginis huius
Ire caue: iussumq; dei ne sperne monentis.
Paruit: & memori seruauit somnia mente:
Atq; cupidineos sensit non amplius ignes.
Iamq; dapes & uina ferunt paterasq; coronant:
Discubunt hilares circum longo ordine mensas:
Et foecũda animis celebrant conuiuia lætis.
Postq; pressa fames & pectora mitis hiacchus
Leniuit curas abigens: frontisq; seueræ
Triste supercilium cithara preludere eburna
Coepit & argutas aptare in carmina uoces
Lydius: hic tactis æquabat ariona neruis
Orpheaq; & clarũ dirceo amphiona plectro
Carmen erat summe dorso fundata sionis
Regia, qua quondã Solymi moderamina septri

Stirpis iessæ princeps exercuit armis
Inclytus & pacis studiis præclarus; ab illo
Virginis atq; uiri genus antiquamq; trahebat
Progeniem; & mixtæ numerabat stemata gentis.
Addebat noes fluctus: puppimq; natantem
Innocuasq; rubi flammâs; & limina nunq;
A foribus seiuncta suis: plæbisq; patere
Nescia & unius gressum admittentia regis;
Cælantemq; deos ficto labanida uultu
Velleraq; & siccos magni gedeonis imbres
Atq; uti fiscellam placida gestauerat unda
Nilus & infantis miseratam fata puellam
Et conuulsa nouas uirgulta ferentia frondes;
Adiungebat uti peregrinas æquore cedros
Compositis ratibus condenda ad tēpla uehebant
Sidonii: ut multo paries effulserit auro;
Miratumq; gradus hominem: qui clara petebant
Sidera; & ingentem diuini foederis arcam
Et quam fatidico populis balahamus eo is
Carminē prædixit flammam sidusq; futurum
Sed iam præcipiti phoebus sub tartara curru
Ibat; & occiduis aries sua merserat undis
Vellera; & ardenti surgebat scorpius ore
i Amq; soporiferæ tēpus dare mēbra quieti
Suaserat: at uirgo secreti sola cubilis

Clausa loco curis aperit coelestibus alnum
Pectus; & in summū sensim leuat æthera mentem
Vnam ad se comitum uocat in penetralia tecti
Præstantem egregio uultus animiq; decore.
Mnemofine genitrix illi pater usus ab ipsa
Coelesti genus arce trahit nam conditor orbis
Est auus; hanc grai sophiam dixere priores
Nare sagax oculis penetrans caua tartara; & altuz
Aetherea; nullius linguæ non ullius artis
Inscia; labe carens; uiciis infesta; pudore
Circunfusa genas; & iaspide pectus & auro
Splendida contexto: causas & nomina rerum
Per media ex imis gradiens ad summa deumq;
Et mundi metitur iter; hac indice uirgo
In somnis ducens taciturnæ tempora noctis
Contemplatur uti rerum longæua propago
Texta sit: unde prior mundi descendit origo
Et chaos & syluam informem. discretaq; formis
Corpora paulatim uarias induta figuras
Vi propria petiis suis loca uiribus apta
Vtq; grauem liquido suspenderit aere terram
Omnipotens opifex duplici cum prolis honore;
Occeanumq; suis complexum fluctibus orbem
Fuderit ætheriis incluserit ignibus auras
Vtq; feris terras; mare piscibus; aera cessit

Alitibus uariis ornans animantibus orbem.
Vt uaga perlustret phoebe duodena quotannis
Sidera fraternum fugiens iter: & modo tractus
Erret ad austrinos elicen modo uisat ad arcton.
Vt procula phoebi uenus & cyllenius igne
Ne uolitent uerso referant uestigia gressu.
Phoebus ut obliquo nunquam discedat ab orbe
Atque uiam retro gradiens obseruet eandem
Claraque nocturnis splendoribus imbuat astra.
Et rubicunda feri quae lex incendia martis
Voluat & egregium iubar & iouis ora benignis
Atque senem pigrum curuata falce minantem
Vt super octauis radiantia sidera coeli
Certa lage meant & scintillare uidentur.
Altius extollens mentem curuamina noni
Orbis & aeterno splendentem lumine mundum
Et tenues miratur aquas glacialis olympi
Ultimaque immensae formata uolumina molis.
Lanigeri sublimis decus: taurumque nitentem
Et geminos helenae fratres: auersaque cancri
Sidera quae aethiopes urunt indosque arabesque:
Atque Melorcheum stellata fronte leonem:
Et iubar erigones: aequataque brachia librae:
Virosamque nepam uidet: a moniasque sagittas:
Cornuaque agoceri gelidis humentia nimbis:

Et líquidos urnam rores uentosq; cientem;
Atq; dioneos lucenti tergore pisces;
Hinc dextra leuaq; faces ardore coruscas
Suspicit: & coeli claros examinat ignes.
Pleiades septem; quarum minor una latere
Dicitur & pluias hiades pauidamq; capellam.
Post rapidum leporem iugulas & procyon ustu;
Morbofamq; canem & coruu; cratera tenentem
Inde coronate rutilans minoidis astrum
Et non longa situm post interualla sagittæ
Sidus: & ætheriis errantem tractibus hædum.
Orpheamq; liram & flammis lucentibus aram
Suspiciens coeli æternos meditatur honores
Cursibus alternis mundum ferri atq; referri
Ex austro in boream ex borea miratur in austrum
Et fieri ut gelidam tellus coniecta sub arcton
Dum bibit ætherios admoto sole calores
Mittis & humanæ reddatur idonea uitæ,
Mens calefacta deo; santisq; exercita curis
Atq; laborando uires & robur adepta
Altius it: semperq; magis terrena relinquit;
Iam superis admixta domos explorat & arcem
Et solium sublime patris quod plurima circum
Turba leues animi uolitant: decimoq; sedenti
Orbe deo asistunt uigiles: & cuncta fideli

Iussa ministerio peragunt: uersantq; rotatu
Sidera perpetuo quidam: mortalia quidam
Facta regunt: pressasq; graui sub mole tuentur
Corporis humanas mentes: & regna gubernant,
Omne per hos exercet opus pater: ipse quieto
Tranquillus sceptro sedet & complectitur orbem.
Virginis hæc curæ: seseq; oblita uirumq;
Miscetur diuis coeliq; palatia lustrat.
Atq; thoro recubans summo spatatur olympo.
i Nterea uirgo thalami dum sola recessu
Excubat occulto per longa silentia noctis
Fatidici uatis: quem ferrea turba gementem
In geminas secuit dentato robore partes
Codice uersato primum locus ille legenti
Obuius occurrit grauidam qui uirginis aluum
Præcinit & magui prolem mortale tonantis
Corpus & humanæ subitura; incommoda sortis.
O foelix nimium dixit quæcunq; futura es
Et matres longe ante alias dignissima uirgo
Quæ paritura deum fruituraq; coelibe lecto
Magna senescenti renouas miracula mundo.
Non ego cõmuni patrum te labe uolutam
Crediderim talem cui dant oracula palmam.
Tu uetus extingues uicium sceleriq; reclusa
Limina concludes: tu protoplastis acerbam

Ingluuiem delebis agens noua saecula nouumq;
Eoed us & humanum supra genus omne fereris
Te tua te uentura omnis mirabitur aetas.
Et tibi perpetuis ardebunt ignibus aræ
O mihi: si tantum non est audere superbum;
Concoeptus liceatq; tuos uultusq; tueri
Dicite carmeli: qui sancta silentia montis
Incolitis uates uatumq; aeterna propago
Quos imitans tædas sum dedignata iugales
Dicite quæ regio iubar hoc quæ proferet aetas:
Credimus e terris uenturâ an ab æthere summo
Lapsuram: tali ne hominum debetur origo:
Dumq; ita co electi mentem succensa calore
In laudes ignara suas prorumpit olympo
Labitur & ueniens fulgentes explicat alas
Nuncius: & celeri penetrat secreta uolatu
Limina ad ingressum subitæ perterrita lucis
Extulit attonito titubantia lumina uultu
Et formam mirata uiri tabescere castum
Pectus & insidias metuens palleſcere coepit.
Aliger arguta referans noua nuncia uoce
Pone metus inquit superis gratissima uirgo
Lætus ab ætheria uenio tibi nuncius arce
Aeterni iucunda ferens mandata tonantis.
Conceptura nouos ullo sine semine foetus

Et prolem paritura dei: materq; futura es
Stirpis olympiacæ tactus non passa uiriles;
Et deus ipse tuam ueniens labetur in aluum
Gressibus occultis: tuaq; intra uiscera corpus
Ipse sibi formans post nonæ: tempora phoebes
Exiet humanæ uelatus imagine formæ
Arma ferens pacis uenit: atq; salutifer orbis
Propterea sanctam dabis attestata salutem
Nomina: in immensum crescet: uenturaq; magno
Sæcula consensu templis congesta superbis
Dona ferent illi: rutilo qua surgit ab ortu
Lucifer: hesperias & qua declinat in undas:
Qua micat arctophylax latum qua sustinet orbem
Axis inocciduus resonans qua nascitur auster
Imperio premet omne genus telluris & unde
Possessurus opes coeliq; habiturus honorem
Perpetuum & mundum æquatis rector abenis
Sed nequæ fulgentes auro radiante coronas.
Nec tyrios regum feret ornamenta colores
Non illi sublime domus dabit ardua culmen:
Marmora nec tollet subeuntibus alta columnis
Viuenti: non martis opus non ærea tela
Tractabit: rigido non oppida milite cinget
Nec ruet aerias arces: non æquora grandi
Classe premet: non hinnitus laudabit equorum.

Nec quæ bella mouent horrenti classica cantu;
Ferreâ nec mittet captos in uincula reges:
Nec populo illustres ducet spectante triumphos.
Scilicet hæc homines curant nos alta tenentes
Qui regimus totû dam' hæc nō quærimus orbes;
Non illi humana bellum est cum gente; superbuz
Spirituum genus atq; procax; atroxq; quod ausu
Diuinum ingenti iam uulgo usurpat honorem
Imperit: huc belli uires: huc dirigit omne
Robur: & hæc agitur non ferro pugna; sed astu.
Quid fieri maius poterit; q̄ trudere diuos
Sedibus antiquis & auito pellere regno?
Sed grauis humanas premit ignorantia mentes:
Nam quod promittunt uenturo oracula christo
Imperium mortale putant; uatemq; futurum
Terrena tantum ducunt a stirpe; deumq;
Esse negant; hinc errorum descendit origo
His delusa dolis & eisdem ambagibus olim
Perfida posteritas longum sperabit in æuum;
Speratamq; uidens non apparere salutem
Exiliiq; moras longi mirata nec audens
Vera sequi nugis & spe pascetur inani.
Foelices annos: & quæ tua protulit ætas
Aurea non cæsar renouauit sæcula; uerum
Tuq; puerq; tuus: nam primi dulcia mundi

Tempora conuerso coeperunt currere gressu.
Lata quies oritur; niueis pax aurea pennis
Descensura leues humeris circumligat alas;
Iamq; mei nocuos ignes; infestaq; terris
Sidera compescunt comites; oriona saeuum
Icariiq; canis rabiem; pedibusq; rapinam
Stringentē curuis aquilam; terretemq; sagittam;
Cæteraq; ingratos hominum meditata dolores
Astra premunt; flammalq; iubēt regnare fauētes
Nunciū hęc; humilis firmato pectore uirgo
Imperio dixit magni parere tonantis
Cogimur; & mīti curuans caput annuit ore;
Candida uirginitas; simplex prudentia uelox
Et matura fides; humilisq; modestia totos
Læticia impleuit coelos & sidera cantu;
Tum diuina grauem subitis conceptibus aluum
Extulit; atq; sinus soboles extendit onustos;
Sicut in adductos penetrat cum lubrica folles
Aura; cauernosum surgens tumor exit in orbem.
Mirata est creuisse uterum natura; suumq;
Esse negauit opus trepidas ut uirginis aures
Aliger afflauit coelesti nunciū ore.
Diulgata polo res est; mysteria norunt
Aetherii ciues; Mariæ tunc æthere toto
Nomen honoratum; coeli cantata theatris

Virginitas foecundia fuit nondum agnita nigris
Manibus; infernoe ioui: sub hypostasim unam
Naturae cohiere duae; quae copula diuos
Gentis in immensum nostrae conuertit amorem;
Nec graue coelitibus fuit ipsa relinquere summi
Tecta patris: nostraque dies cum uirgine longos
Ducere & occulti referare negocia coeli:
Ipse puellari forma mentisque decore
Latior accito diuum pater agmine: sanctos
Alloquitur ciues; circumstantemque coronam
Spirituum; alloquio patris exultauit olympus.
Vtque prius multa sublimen laude puellam
Extulit illustres attauos & nomina clara
Gentis ieseae referens delataque coelo
Sacra; piosque animos antiquae stirpis inanem
Luciferi ostendit sedem. contermina semper
Regali fuit illa throno: sceptroque tonantis
Tum memoras ueteres rixas primaevaque bella;
Cur non una oes habeant habitacula diui;
Discretique locis habitent; quare altior illos
Orbis habet; cur luna alii; cur cyprida quidam
Mercuriumque colant; cur sic partitur olympum
Lex aeterna docet; cur eant in sidera mentes
Terrigenae; quae nam ratio persuaserit illis
Deberi aetherios coelestia tecta per orbis

Monstrat & hæc dictis posuit sententia finem.
Sicut luciferi locus hic sublimior inter
Eminet æterni numerosa sedilia regni.
Sic uirgo: quam parua domus angustia claudit
Et Mariam pressæ monstrauit acumine uirgæ:
Humanis animis longe est præstantior: illi
Non fati ratio non coeli mobilis ardor.
Destinat hoc solium sed lege coercita mentis
Liberatas & noster amor. sic fatus: at omne
Lætitia fremuit coelum: diffusa uoluptas
Coelestes animos rapuit: sonuere theatra
Plausibus: assensu superum uulgata per omnis
Elysi campos: magni est sententia patris.
Temporeq; ex illo semper toto æthere uirgo est
Angelicis prælata choris: & dignior omni
Agmine spirituum rutilo: cœlentia quantum
Marte minor flamma est uel quantum delia tristi
Cædit auo: tellusq; Ioui uenus aurea phoebo.
Iunctus erat soli trepidæ non immemor helles
Corniger: orion non exurgebat & argo
Palluerat: gelidam uergens auriga sub arcton
Præcipiti curru nitido sub apolline tectus
Ibat: & occiderant hiades hædiq; parensq;
Tollere fulgentem medio nox humida cursu
Cæperat egoceron: primisq; emissus ab undis

Spectabat geminos erecta fronte cadentes
p Lena deo mater; foetuq; animosa latentē
Trās iuga trās altos saxosa cacumina mōtes
Se tulit ad sera foecundam prole parentem
Cognatamq; nurum partus uisura beatos
Vigineoq; sinu paruum strictura nepotem;
Dumq; uiam carpit pedibus calcata pudicis
Gestiit immensum tellus & dulcia longo
Tempore seruauit presso uestigia dorso
Tota uenustatem regio mirata decusq;
Aetheriæ frontis; fulumq; per ora pudorem.
Arrisit procul omnis ager nemus omne uirentes
Exorto iam uere comas curuauit; & ibat
In flores tunc omne solum; flagrantia rura
Purpureas passim uiolas; & candida passim
Lilia fundebant; nitidis e fontibus undæ
Voluebant dulces cursu crepitante suluros.
Assyrii colles assurrexere; taboris
Se iuga flexerunt; dominam speculatus ab alto
Vertice carmelus caput inclinauit apricum,
Coniferas pinos; & odoriferas cyparissos
Blandior alternis flectebat nutibus aura
Aura laborantis tenui spiramine circum
Colla sinusq; uolans & candida uirginis ora,
Terra suas monstrabat opes & lucidus æther

Nubibus expulsis uultu ridebat aperto.
Crinibus auratis solitoque decentior acres
Solurgebat equos terfoque ardebat olympo.
Qualis erat prima genitor qua condidit illum
Luce deus: quom clara nouis splendoribus astra
Alta per insuetos ferrent uestigia gressus.
Attulerat sextum grauidæ iam delia mensem
Et pleni languebat anus sub pondere uentris.
Hæc erat hismeræ claro sata sanguine magni
zachariæ coniunx. cui nomen Helisabet annis
Iam grauis: hæc longo sterilem se fluerat æuo.
Oranti tandem diuum data munere proles
Indice porrecto demonstratura tonantem:
Et lotura sacro uenientem flumine turbam.
Ut consanguineas iunxerunt oscula matres
Mutua: & iniecti strinxerunt colla lacerti
Grandior afflatu uicini numinis infans
Gestiit & subito dominum confessus honore
Maternam in solitis concussit motibus aluum.
Tunc anus aduentu charæ lætata puellæ
Et succensa deo dixit tu ne illa propago
Expectata diu nobis promissaque nostris
Patribus & sacro uatum celeberrima cantus
Quam mea iam sero genuit matertera partus
O decor o summo facies dignissima coelo

Te tandem terris superi ostendere: quid ultra
Tristia primæuæ flemus conuiuia matris:
O ueterum spes longapatrum: spectabilis alma;
Quæ reparas aurora diem: quæ distulit ortus
Nox tam longa tuos quæ causa ignota sub umbris
Hoc illustre iubar tenuit: nec protulit ante
Lumen olympiacum radios: o quanta sepultos
Curatui proauos tenuit. panduntur ab alto
Aethere foelices anni: noua nascitur ætas.
Sidera tu mundo referas: tu tartara claudis:
Tu genus instauras hominū: profugāq; paterno
Soluis ab exilio gentem: fortissima certe
Delbora bellatrixq; potens: animosa uirago
Quæ ducis assyrii caput atq; fluentia tabo
Colla secans pauidos hostes dare terga coegit.
Ipsaq; persarum quondam gratissima regi:
Quæ genus ultra suū summo dedit oscula sceptro
Clara fuit multoq; nitens resplenduit ostro.
Hæ summum meruere decus laudemq; superbaz.
Tu tamen has omnis superas: ut sæcula portans
Aurea foeminei tollis conuiuia sexus.
Iam deus antiquæ commissa piacula fraudis
Ponat: & irasci terris iam desinet æther.
Fortunata parens foelixq; uiscere sancto
Progenies: sanctaq; puer: qui clauditur aluo.

Non erit hæc tua uana fides; nec muneris huius
Lato rem frustra credendum est æthere missum;
Ipse pater: q̄ coepit opus formabit ad unguem;
Irrita nec tantæ fient exordia laudis;
O me foelicem tua q̄ licet ora tueri;
Sicq̄ tuos olim liceat mihi cernere partus;
Atq̄ meo gestare sinu: q̄ læta futura est;
Quã iucunda dies: quom nostra tuebimur ambæ
Pignora uersari simul: atq̄ incedere iunctis
Gressibus & læta fari & colludere fronte.
Vna ætas ambobus erit par cura par æui
Terminus: & uiuent una duo pectora mente.
Quã bene mortali superũ clementia morbo
Consuluit: uulnus uirgo: medicamina uirgo
Cõtulit; illa necis: dedit hæc primordia uitæ.
Illa tulit belli causas: hæc semina pacis.
Illa uenenosæ stygiis lactata megeræ
Vberibus gelido conceptum pectore uirus
Expuit in natos nigroq̄ afflata colubro
In genus omne suum spumam eructauit auerni:
Cuius odor postq̄ coelos & tecta tonantis
Attigit: extemplo ualuas offensa patentes
Numina clauserunt: totusq̄ excanduit æther.
Ista salutari totam se prouit imbre
Nectareis fontis: uitalia pocula dulces

Ambrosiæ succos plenis crateribus hausit:
Mellifluosq; bibēs latices: quos magn⁹ ab hortis
Helias eoīs mittit se in flumina uertit
Lactea: quæ semper plenis currentia ripis
Omne solum lustrant: hæc ad spectacula uersus
Ipse pater clausi limen reserauit olympi:
Vnde igitur mihi tantus honos unde ista repente
Gaudia prorumpunt: ut semine plena tonantis
Foemina sacratos ferat ad mea limina gressus:
Hæc anus: at senior uocis cui clauserat usum
Imbecilla fides cano uenerabilis ore
Signa dabat: flexaq; dei ceruice parentem
Hospitio suscepit ouans: oculisq; manuq;
Aetherea monstrabat prius & mox hospitis aluū
Regia parthenice diuino afflata calore
Iucundum cecinit carmen: non lesbia tale
Foemina: facundi non teia musa poetæ
Non satus eumolpho nō ipse oegrius orpheus
Non sonuit dircaea chelis: qua docta superbit
Græcia: qua sese iactat cadmæa propago
Id quamq; nostro minus est tractabile uersu
Subiiciam tamen & sensum non uerba reponam.
Magnifice regem mea mens extollit olympi:
Et deus exhilarat sancto mea uiscera plausu.
Vidit enim pectus supplex humilemq; ministram

Ingentiq; meos uestiuit numine sensus;
Propterea uentura canent me cuncta beatam
Sæcula. namq; modis in me surgentia miris
Omnipotens rerum miracula suscitât auctor;
Iplius æterno clementia flumine torrens
In genus omne fluit. sicut de doridis aluo
Perpetui uoluunt plenis uada cursibus amnes;
Explicuit forti uires: animumq; lacerto
Atq; suo elatas dispergens robore gentes
Eruit excelsos: humilesq; in scepra uocauit.
Esuriem saturans inopum: dimisit inanes
Qui terræ rimantur opes. diuina uidentis
Suscepit miserans pueri genus: atq; fidele
Semen: ut antiquis responsa parentibus olim
Habramo nat sq; dedit: proliq; nepotum.
Luna ter umbrosum radiis impleuerat orbem
Iunctaq; fraternos totiens amiserat ignes:
Quom coetu comitata graui dauidica uirgo
In patriam reduci flexit uestigia gressu.
Humida littoreus iam brachia tollere cancer
Cooperat: & claros procion abscondere uultus.
Et iam flaua ceres campis albebat apricis
Fronde coronatus matura per hordea messor
Ibat: & in curuis spoliabat falcibus agros:
Iam longo sudore madens: grauibusq; flagellis

Robustas armata manus; tritura per omnes
Assyriæ campos; & dulcia rura coaspis
Sternebat fragile calamos; paleasq; uolantes;
Atq; sub ardenti sonitum dabat area phoebo.
Pallida conceptum facies prodebat; & aluus
Maiori suspensa sinu: pectusq; leuatum
Exili uox clausa sono manifesta latentis
Signa dabant foetus; nam nec celare tumorem
Cura fuit: nunq; foecundi pondera uentris
Dissimulauit agens tenues ad pectora uittas
Sicut enim trepidare facit mens conscia culpæ
Sic animi simplex probitas: & cognita uirtus:
Efficit impavidum pectus: fugit impius ultro:
Iudiciumq; pauet; frontem pius audet apertam
Tollere; non regis uultum; non iudicis ora
Non rigidos licitorum enses formidat; ut acres
Non metuit flammæ aurum; non uerbera ferri
Dura potens adamas; nec onusta pondera palmæ.
Arx est ipsa sibi uirtus; ipsa eruit arces;
Ipsa feras; hominemq; domat; non horret inermis
Ire per hostiles cuneos; inimicaq; castra.
Hoc externa docet; & nostræ plurima gentis
Quæ facerent exempla fidem; cur sceuola dextra;
Misit in ardentem prunas; & brachia flammis
Exurenda dedit; pavor est tot millibus unus;

Quem propriis uirtus gladiis armauit & hasta
Cur tranauit aquas: tiberinaq; flumina uirgo:
Cui populus statuam posuit romanus equestre:
Cloelia quo clypeo tuscum: quibus ensibus hoste
Vicit: ei lorica fuit catapultaq; uirtus:
Fortior una uiris ducibus praestantior una:
Cautior una fuit mulier: cui prouida uirtus
Praestitit ingentes animos & ferrea corda
Quom ducis ausa fuit correpto guttura cultro
Stringere & in peram caput insertare tyranni:
Regulus ad libicas iterum freta nauigat arces
Impavidumq; ultro caput ad tormenta reportat:
Praetereo christi passos immania testes
Funera: laurentiq; ignes: pauliq; cathenas:
Atq; reuertentem sua per uestigia petrum:
Aspice ridentem siculi mandata tyranni
zenonem: & regis uersos in uulnera ciues.
Sed quid rem minime dubiam fulcire probando
Prosequimur. nihil est uirtute potentius: ergo
Parthenices moniti exēplis: quæ scimus olympo
Grata sequi studioq; opus est seruare tenaci:
Quod superi laudant quid si mortalia linguis
Ora uenenatis carpant: sub iudice coelo
Viuentum: demens quisquis mutabile uulgi
Viuit ad arbitrium: nobis concordia diuum

Sola fat est; si quando meos deus arbiter actus
Approbat indoctæ quid me contraria turbæ
Flectit ab incoepto uitæ sententia cursu:
Non erat hæc semele bacchi non ilia mater
Romuleæ gentis nec magna atlantias hermis
Maia parens danæ ue auri delusa nitore.
Non erat alcidæ genitrix nec agenore nata
Filia nec cæi nec se mirata iuuenam
Inachis illicitos falso quæ nomine partus
Admissumq; scelus titulo uestiret olympi.
Hæc erat alma parens ueriq; insigne tonantis
Hospitium; regis superum immortalesacellum.
Et quoniam diuum tenuit consortia semper
Plusq; hominum superis fidens neglexit inane
Iudicium; nugasq; hominum; miracula uentris
Esse dei si norat opus cur debuit ullis
Occultare dolis; ipso quas auspice coelo
Debit insidias hominumq; bella uereri:
Quas trepidare manus; igitur secura tumentem
Ipsa sub ora uiri sine fraudibus attulit aluum.
Vir tamen occurrens ut uirginis ora reuersæ
Pallida conspexit tumidumq; exurgere uentrem
Saucius; ut nigro; qui nescius obuiat angui
Obriguît; gelidum tremuit sine sanguine pectus.
Dissimulat tamen; & ficto tegit ore dolorem

Quid faciat, quo se uertat quid deniq; capter
Consilii nescit; ceu quando ignota uiator
Compita defixæ incumbens exanimat hastæ,
Vt iactata salo uarios secat æquore cursus
Nauis & arbitrio uentibaccatur & unde:
Nunc surgēte freto pressa salit ardua puppi:
Nunc ruit in proram; fundoq; illisa carina
Dat gemitum; resonant borea insultate rudentes;
Sic incerta uiri secum luctatur; & oestro
Mens agitata graui curarum fluctuat æstu.
Dumq; ita concutitur nigris nox humida bigis
Induxit somnos & inertia presserat altus
Membra sopor; celeri quom nunciū æthere lapsu
Venit; & has mira simulauit imagine uoces.
Sancte senex quæ tanta tuam uesania mentem
Impulit; ut tantum credas in uirgine crimen?
Pone leues animos; claudiq; sub illius aluo
Disce deum; sicut uirides produxit aronis
Virga carens humore comas; floremq; coruscuz;
Sic ignara uiri diuinum regia uirgo
Semen; & ætherios accepit uiscere partus.
Coeleste est; quod cernis opus; tuq; ipse minister
Et custos utriq; datus nato atq; parenti.
Sic maternus honor; sanctæq; illesa manebit
Fama pudiciæ; neu quis temerarius ausit

In caput illius quicquid crudele minari.
Adde quod a stygiis nesciri manibus istos
Vult deus ingressus, occulto tartara marte
Venit & ardentem debellaturus auernum.
His igitur curis liber; ne despice sanctum,
Virginis os & dulce decus moresque uenustos.
Incipe mentis inops placidi cognoscere coeli
Munus & hospitio magni latare tonantis.
Hinc decus aeternum referes: hoc munere nomen
Immortale paras; partemque acquiris olympi:
Crede fides est grata deo; quia credidit ultro
Seminis est nostri princeps habraamus; & auctor
Nil magis auertit coelum a telluris amore
Quam scelus ingratae mentis: quae corde maligno
Muneris auctorem nullo dignatur honore.
Propterea solymis fatum graue finibus instat:
Nam neque numinibus pro donis uota futuris
Vlla dabunt; sed dira leues in curia turbas:
Et stupor obtusae mentis; commenta dolosque
Texere compellet; fraudemque nouere nefandam
Tu coelum; superosque petes; multo ante beatam
Virgineos inter coetus tibi uidimus aedem.
Infoelix quicumque dies producit in illud
Exicium, patriae tantas; cui cernere clades
Fata dabunt; phrygiae celebrata incendia troiae;

Atq; numantini strepitus libycæq; ruinae
Et pulchræ casus ephires; thebanaq; bella;
Atq; syracusii planctus & quicquid acerbi
Haftenus ardenti mauros exercuit ira
Excidiis collatum istis: tam sæua futura est
Tempestas; horrore caret & mite putatur.
Romanas acies solymam deus armat in arcem
Ingentiq; parat genus hoc abolere tumultu.
Ille ego qui uetui quondam tibi uirginis huius
Concubitus ista e coelo noua nuncia porto.
His abiit dictis; & iam lux prima rubentes
Leucothæ thalamos lustrans pallentia noctis
Nubila siccabat; uenerisq; emerferat astrum;
Astrum; quo gelidi ueniunt in gramina rores
Quodq; reuertentē prædicens lumine phoebum
Porrigit exiles umbras; quæ gloria solum
Est concessa tribus ueneri phoebo atq; sorori.
Talibus admonitus discusso membra sopore
Explicat & largo senior conuiuia luxu
Accelerans cogit ciues & gaudia totis
Lætâ ciet turbis; splendet domus; atria multa
Fronde uirent; agiles cursant per tecta ministri
Dumq; aulea trahunt & uersicoloria tectis
Vela ligant pueri simplex & garrula turba
Apparere procul pendentia brachia tanq̃

A torace cadant uarios sine pectore uultus
Et quasi trunca uirum mirantur corpora tolli.
Ecce puellaris chorus; & uenerabile matrum
Agmen adest: uehiturq; seni noua nupta marito.
Non tuba non citharæ deerant caua tibia cantus
Nunc phrighios nunc meonios nunc dorica uersat
Carmina: iucundo resonat uicinia plausu.
Discumbunt: dapibusq; fames ubi pulsa: ministri
Reliquias & crusta legunt: cristalina tollunt
Myrrhinaq; albentes maculas ubi purpura cingit
Vasa corinthiacis crateribus æmula: mensas
Sublatis spoliant mantilibus; una decore
Præcipuo fuit: occiduus quam miserat atlas
Littore de libyco citræ de semine syluæ.
Hanc circundederant uariis emblemata signis:
In quibus elato sternebat uulnere sanson
Allophylos: malamq; manu uibrabat onagri.
Et latis raptos humeris cum cardine postes
In montis rapido cursu iuga summa ferebat
Missaq; per segetes oleasq; incendia late
Nubem eructabant fumi coeloq; uolabant:
Mellaq; percussi stillantia ab ore leonis
Pascebant heroa: liquor de dentibus ibat
Plurimus: & sitibunda uiri saliebat in ora.
Et septemPLICIBUS soluebat brachia uinclis

Ore tonas oculis ardens uultuq; tremendus:
Atq; oculis captus dextra leuaq; columnas
Ruperat & fractis ruerat domus ardua tectis.
Fulcra toreumatibus suberant tornata recuruis
Artis opus tyriæ. prima hæc spectacula discus.
Obtulit; a salibus paulatim ad seria sermo
Flectitur & per facta patrū memoranda recurrit.
Sermo erat antiquisenis insperata uoluptas
Et melior fortuna orbam cui lumine frontem
Rettulit in lucem fellis medicamen aquosū
Tempore quo primæ surgebant moenia romæ
Et numa diuinos ritus & sacra docebat.
Ut duce comperto iuuenis uenisset in orbem.
Cui nomen Medea dedit cum phasidis agros:
Thessalaq; æsonidæ fugisset regna mariti.
Utq; uir octauus foelici sorte puellam
Duxit: & a medo diues remeabat araxe.
Quæq; recedenti natæ mandata parentes
Tradiderant inter lachrymas iterataq; sæpe
Oscula narrabant: & facto fine quierunt.

Parthenices liber tertius:

Am mare iã tellus italo prærrita marte
Cæsaris imperiū romanaq; iura ferebat.

Pax erat: & domitum late placauerat orbem
Tuta quies: nusq̄ litui: non arma sonabant
Et sua bifrontem claudebant limina ianum.
Nudus in herbifecam redigebat martia falcem
Arma faber segnes fodiebant ensibus agros.
Iam marius cimbro rheniq̄ subegerat arua
Iulius audaces araris rhodaniq̄ colonos.
Aemathium Paulus regem graecosq̄ loquaces
Duxerat insigni capitolia ad alta triumpho.
Hesperiam mauros numidas libyamq̄ potentem
Scipiade magnus nilum syriamq̄ arabesq̄
Hyrcanosq̄ sinus & pontica regna fretumq̄:
Quod phryges & cylicū disūgit ab hellade cāpos
Vicerat. Euādrī collem metuebat olympus.
Et tyberim magno pater Ennogisæus honore
Suscipiens inter nymphas & numina ponti
Ducebat septum: celebriq̄ in sede locabat.
Læta ceres agris cultum referebat: & altum
Fumabant presso robusti uomere tauri.
Augustus rerū dominus regna oppida & ipsos
Indigenas redigi in scriptis mandarāt & ibant
Cæsareis omnes censum nomenq̄ daturi
Præsidibus ueterem patriam dauidis Ioseph.
Cum consorte graui bethlemica regna petebat.
Iamq̄ suburbanas ædes intrarat & urbem

Turba frequens complebat: erāt plena oīa multo
Hospite: & ingenti strepitu: pleneq; sonabāt
Confuso clamore domus: promiscua uulgi
Congeries atra sub apertis nocte iacebant
Porticibus: nulloq; tegi uagus aduena tecto
Iam poterat, sicut populo cum maximus omni
Pollutus ueniam scelerum post quina sacerdos
Lustra uocat turbas romana in templa fideles.
Propterea exesi montis sub rupe cauata
Ligna senex ramosa ferens ex arbore casa
Paruula congesto fixit præsedia foeno.
Et circum iumenta locans asinumq; bouemq;
Fraxinea strauit saxosa cubilia fronde:
Fomiteq; apposito circum de marmore flammās
Excutit: & claris noctem fugat ignibus atram.
Binaq; saxa uia lapidoso ex aggere uellens
Pronus humi duo scāna breuē cōuoluit in usum
Admotaq; uxore focis stridentia postq;
Ligna diu lachrymas: nebulaq; humēte uapores
Eiecere graues oculis & libera pulsis
Vndiq; flamma micat fumis spelæa ligato
Claudit: & hybernum phibet uelamine frigus.
Mox inopem e dorso coenam deportat aselli
Cantarus & passæ cereris cum frugibus uuæ
Carica iuglandes & cum cariotide mala;

Et siliquæ dulces & parui caseus orbis
Deliciæ ruris nocturnæ hæc pabula mensæ,
Vt dapibus sedata fames: de tempore partus
Colloquiū subiit: nonum iam currere mēsem;
Natalisq; instare dies ut constitit: orant
Ante grauascentem ne sarcina deserat aluum;
Quā patriū limen repetant: notosq; penates.
Propterea tardæ quantum ualere senectæ
Inualidæ uires Mariæ curam exhibet omnē
Solicita pietate senex: iam languidus ignis
In cineres ibat: leuibusq; albere fauillis
Cooperat: & blando nutabant lumina somno
Vestibus explicitis ægra cum coniuge fessus
Procūbit senior: tepidoq; obductus amictu
Sertit: anhellanti stertit spelunca susuro.
Deciderāt umbræ nemorū: sine crinibus oīs
Arbor erat: nidusq; auium mōstrabat inanes.
Stabat apex lydi gelida niue candidus hemi:
Taurus hypboreos albenti uertice flatus
Accipiens hyemē assyrias spargebat in urbes.
Moenalū: & rhodopē pholoen: erymāthō: & ossā
Idæas rupes: apoeninūq; cacumen
Exuerat frigus penetrans aquilonis acuti:
Siccaq; brumales urebant arua pruina:
Astrictiq; citos undis glacialibus amnes

Perdiderant cūrsus: & clausæ uítrea nymphae
Tecta subintrabant: tepídis ubi mulciber antris
Códitus hybernat: sic sanguine tinctus enípheus
Ausonio: sic thrax pindo qui labitur hebrus
Populíferq; padus lacedæmoniusq; eurotas:
Et tanaís gelida celerem: qui diuidit undam
Hyrgis aqua: scíthicusq; hypanis: xáct⁹ symoísq;
Vix arabes horti: calidæ uix arua sienes:
Vix ager hesperidū: uix ipse uirebat hymetus.
Halcyonis foetæ uariis noua pignora pennis
Iam tolli audebant: primosq; efferre uolatus.
Attulerat medio nox alta silentia cursu.
Astraq; p tenebras tremulus ardentia flammis
Lustrabant dubio frigentem lumine terram.
Occiderant ignes: & calligauerat antrum:
Quom subito matris clausa puer æditus alio
Expulit umbrosam coelesti lumine noctem
Aduenere chori superum: promptiq; agilesq;
Dulce ministerium nato exhibuere tonanti
Et dulces cecinere modos. tulit ora repente
Territus hac nouitate senex: & strata cubili
Mēbra leuans: pueri numen recubantis adorat.
Iam leuis: & partu nullos experta dolores
Sustulit infantem uirgo: pannisq; uolutum
In præsepe tulit. iumentorumq; sub ora

Mítia: ubi tractis alternus anhelitus auris
Spirabat pueri tepidos in membra calores.
Fortunata ambo: atq; omni prælata ferarum;
Et pecudum numero: seu sit quæ lactea cyro
Vbera porrexit: seu sit quæ lucet in astris
Hirta iouis genitrix: seu sit: quæ pauit iberū
Cerua ducem. cædant phrygii: qui sancta leones
Plaustra deum matris subeunt: bacchiq; ministæ
Lynces: & rapidæ truculenta animalia tigres:
Et lupa: quæ geminos aluit mauortia fratres:
Quiq; trahunt martis currus: phoebiq; iugales.
Vos sola e cunctis diuini conscia partus:
Infantiq; deo primum exhibuistis honorem.
Discite primates orbis: qui sceptrâ tenetis:
Tegmine qui bifido frontem: qui sacra rubenti
Tempora uelatis pileo: quibus ora superbo
Inflat honor fastu: miserâ non temnere sortē.
Hic puer obscuri quom primum limina mundi
Attigit: elatæ docuit deponere frontis
Alta supercilia: atq; humilem uestire figuram.
Prima hæc in nostros obiecta est machina mores
Informemq; ista reparauit imagine uitam
Mítia sic iumenta inter mitissima proles
Virginis innocuæ iacet: ad spectacula toto
Coelicolum conuersa cohors miratur olympo.

Ima caper coeli canceli suprema tenebat;
Et caput attollens sacri regina uetusti
Erigone; iunctosque uidens descendere pisces
Prospexit teneros clementi lumine partus.
Sunt quoque qui summum traxisse per aethera caudam
Fronte sub ardenti merula phaegethonte dracones
Commemorent; genesimque uelint fecisse sinistrae
Sed pia uirginis prolis clementia legit:
Ipsa sibi genus id fati; non astra tulerunt.
Nam neque sublimi dominum; qui regnat olympo
Credimus a celo in poenam uiolenter adactum.
Tum quoque montanis latum pastoribus agmen
Diuorum apparens regem clamauit olympi
Quarite; qui natus modico iacet abditus antro.
Ite citi; nec uos nox intempesta retardet.
Candida formosae iam pendet ad ubera matris;
Infantem fouet ipsa sinu; noua gaudia mundus
Accipit; & rerum melior contexitur ordo.
Descendit promissa salus; pia numina mundo
Seruauere fidem; foelicia saecula currunt;
Et cum prole noua coelo noua labitur aetas.
Pax noua terrigenis oritur; noua gloria coelo.
Haec diui; gressus illi mouere citatos;
Ingressique lares dulcem uidere puellam
Pascens teneros lactenti pectore partus;

Nam iubar immensum coelo deduserat infans
Illustriq; die noctis desiecerat umbram.
Mirati lucem insolitam: summumq; decorem.
Virginis osq; uiri sanctum capitiscq; uerendi
Caniciem sacram: pulchræq; simillima matri
Pignora uirgineum labris mulgentia pectus:
Poplitibus flexis miti sub imagine clausum
Numen adorarunt: mox ad sua septa reuersi
Miserunt celebrem uicina per oppida famam.
Non erat oleniã fama hæc nutrire capellam
Cretæa sub rupe iouem: neq; tecta canistris
Pascere cecropias uulcania furta sorores:
Sed faustos uenisse dies: sperataq; multum
Tempora: quæ uates: quæ prædixere sybillæ
Tempore uoce loco uariis: ad sensibus iisdem
Disparitas facit ista fidem: nam persica primum
Hæc cecinit: post hanc lybicæ telluris alumna:
Delphicaq; : & cumas ueniens a chalcide uirgo:
Antiquūq; trahens cognomen ab æquore rubro
Et samia & regi: quæ terna uolumina prisco
Attulit: angustæq; fretum : quam nominat helles:
Et phrygio nutrita solo: quæq; ardua tecta
Tyburiis & magnæ coluit iuga proxima romæ.
Hæc: cum diuinos cultus: & sacra: pararent
Augusto cum plæbe patres cita tyburis arcem

Liquit: & ingentes ueniens ad caesaris aulas
Fulgentem nitido monstrauit in aethere circum
Irideq; inclusam parua cum prole parentem.
Atq; manum tendens: uultuq; ad sidera uerso
Ille puer deus est inquit: tu desine caesar
Velle colli: pueroq; aras: & templa relinque.
Ille regit coelos: atq; immortalis olympi
Possidet imperium: & fatalia temperat astra.
Ille facit pronam tauri incandescere frontem.
Et titanis equos ad aquatica brachia cancri
Flectit: & ardentem sub uirgine temperat aestum.
Atq; suas seruare uices uaga sidera iussit:
Chironem torpore gelu caprumq; niuosis
Imbribus: & glacie strictos requiescere campos:
Messibus aestantes: hyemē niue: purpureum uer
Floribus: autūnum pomis: & frugibus implet:
Casmataq;: & terræ motus: uentosq; sonantes:
Imbriferasq; facit nubes: fulmen per ipsa
Nubila contorquens uiolentos excutit ignes.
Ille fretum leuat: ille premit: uitæq;: neciq;
Lora tenens: superis leges imponit: & orco
Tu sceptrum mortale geris: te serica nondum
Regna: nec eoa nouerunt littora terræ:
Nec scythiæ glaciale fretum: neq; conscia nili
Principio tellus: nec inhospita rura sienes:

Parua breui te roma sinu concludit: & audes
Te superis æquare: uiamq; ad sidera tentans
Tendis ad obscuræ pallentia flumina læthes.
Pone precor cæsar fastus auguste superbos:
Teq; licet tractes uastæ telluris habenas:
Esse sub immenso positum reminiscere summi
Principis imperio: cui rerum æterna potestas.
Hæc ait: & patrios petit sic fata penates.
Iam puero iuxta mores: legemq; paternam
Nomen: & indigenæ dederant insignia gentis:
Membraq; pertulerant cultros recutita cruentos
Quom nouus eoo crinitæ fideris ardor
Mouit ab orbe magos: qui uel quia forsità astruz
Ante diem partus multo uidere: uel ipsa
Quod iumenta magis cursu uenere citato.
Immensum paucis iter exegere diebus.
Herodis monitu: postq; monstrata tonantis
Tecta subingressi: puero tria dona dedere.
Ad persas aliud per iter rediere colonos.
i Amq; quater decies croceos titonia cõiũx
Extulerat uultus: postq; lucina beatos
Miserat in lucem coelestia semina partus:
Cepheus occiderat: iam sollustrabat aquari
Vicinas aquilæ partes: uerisq; redibat
Temperies: zephyros pulsas aquilonibus atlas

Soluere tentabat: coeliq; aperire decorem.
Regia post partum uirgo: quæ limina nunq;
Liquerat: & breuibus tectis abscondita: nondū
Venerat ad solymas arces: altamq; sionem:
Preuigil ante diem petiit cum prole: uiroq;
Et cum pauperibus donis salomoniam templam:
Munus erat ueteri gentis de more pudicæ
Turturis: aut paphiæ duo pignora parua colubæ
Ista sacerdoti solymæ paupercula matres
Munera pro natis deferre in templa solebant
Luce quaterdecima: minor hac tñ hostia: maior
Agnus erat: lex ipsa noui post tēpora partus
Ante maritales thalamos intrare negabat.
Tum meritis longoq; senex uenerabilis æuo:
Et claro Simeon uultu: niueaq; decorus
Canicie plusq; grauitas anniq; sinebant
Sollicito gressu celsam properabat in ædem
Sanctus enim: qui munda solet p pectora labi
Spiritus: incessu celeri simeona ferebat:
Ut uoti fieret compos: matriq; futuros
Euentus rerum caneret: sauosq; dolores:
Ne collata sibi forsan mysteria uoluens
Efflueret fastu pectus muliebri superbo
Hunc deus assiduus orantem fletibus olim
Audierat tandē: & noctis responsa p umbram

Tradiderat non ante sui uentura sepulchri
Funera; q̄ fracto deus illucesceret orbi;
Inciperentq; nouæ noua sæcula currere gentis
Hic igitur dulcem materno a pectore natum
Accipiens lætis animis: & fronte serena
Dulce deo carmen: meritaq; exoluere grates
Coepit; & ex alto missam clamabat olympo
Progeniem; & prisca uenisse piacula culpa:
Et sic fatidicis soluit sua uocibus ora.
Iam mea sancte pater; fueras uelut ante locutus:
Ultima pacifico concludis tempora fine:
Namq; salutarem partum tua maxima dona
Vidimus his oculis: his sustentauimus ulnis.
Immensam referas lucem; populiq; sub ora
Mittis, ut omnigenas coelesti lumine gentes
Clarificet: crescatq; tuæ noua gloria plæbi
Tum matri conuersus ait; tua pectora uirgo
Langor; & ingenti dolor implacabilis ictu
Stringet agens altū moesta in præcordia uulnus.
Tu genitum flebis plusq; fleuere sorores
Heliades fratrem; plusq; uaga luxit osirim
Vxor; & andromache paruum astyanacta: ceresq;
Progeniem a nigro raptam plutone sub umbras.
Heu miseram halcyone; uideor; tristemq; uidere
Thesea per dios ariadnam querere campos:

Tantalidem fletu lachrymis ciseida uinces.
Sed patere: & forti tolerans fer omnia mente.
Mercibus his emitur coelum: talique petuntur
Aetherii portus: & uitae littora uento.
Ipse tibi uires deus impluet: ipse cadentem
Eriget: & tecum casus comes ibit in omnis.
Et tandem lachrymae in risus: indulcencia moeror
Gaudia transibit: toto ueneraberis orbe.
Terrarum: & summi regina uocabere coelis.
Ipse salutari socios ubi lauerit olim.
Amne puer: nostrumque ad se genus omne uocari
Terrigenae tibi sacra ferent. tibi candida seruat
Saxa paros: tibi thura legunt adolenda sabaei.
Ipse tibi largos dudum carmelus honores
Cogitat: & natos foelicibus educat antris.
Qui tibi perpetuam niueo testentur amictu
Mundiciem: montisque tuum cum nomine nomen
Aeterna compage ligent. tu mundior auro
Tu niue candidior: ueneris tu clarior astro.
Nec tua uirginitas partu uiciata nec ullis
Iste tuus poterit maculis nigriscere candor:
Propterea nec adhuc fueras obnoxia morem
Legitimum & iuste poteras his parcere donis.
Tempus erit: quo sera olim nostri memor aetas
Hac sacrum solenne die tibi ponet ad aras:

Numinaq; ornata longo feret ordine pompæ.
Tunc tuus aurata gradiens in ueste sacerdos
Carmina nostra canet; nubemq; effundet odoram
Templa per; & gratū rapiet procul aura uaporē
Et quoniam uestis mea sunt uestigia plantis
Obuia: posteritas hanc appellabit hypantem
Voce diem graia: crebrisq; erit ignea tædis.
Hæc senior uates eadem præfaga canebat
Assidue: & repetens turbas uulgabat in omnes
Anna deoq; quæ longa sui sacrauerat æui
Tempora. non illam noctes excedere templo
Non cogebat hyems: non ignea solibus æstas:
Cunctaq; sub memori seruabat pectore uirgo
hæc Aec igitur famæ nouitas: coeliq; per altos
Incedēs tractus uultu noua flāma corusco
Inuidiæ stimulis: odiq; ardente ueneno
Succendere animos regis: mentemq; superbam:
Rex erat herodes solymis: de sanguine cretus
Gentis idumææ: sceptrum iudæa propago
Perdiderat. sæuumq; ferens inuita tyrannum
Ammissos regni ueteris plorabat honores:
Ipse igitur regis metuens hæc signa futuri
Protinus: innocuo betlemica rura cruore
Tinxit: & effusa ingenti per tecta; per agros
Cæde domos lachrymis impleuit: & æthera plāctu

Moerentes erēbri campos in fontibus umbris:
Sed neq; quod scelus infelix tentauit adeptū est
Nam uigilante leui dederat pater ista ministro:
Quæ ferret mandata seni; cui tradita dudum
Cura noui partus fuerat; teneraq; parentis.
Subtrahe uenturo puerum; matremq; periclo:
Et pete niligenas: cladem; & sæuissima iussa
Rex parat infanti; sparso iam rura natabunt
Sanguine; de matrum sinibus sua pignora miles
Auferet; allidens teneras ad marmora frontes:
Atq; in frustra secans paruos crudeliter artus
Sparget; & ingenti resonabunt omnia lectu:
Territus hoc monitu senior uicina petiuit
Regna phari; & libycis contermina syrtibus arua:
Hermopolimq; domum totam perduxit in urbe;
Mox theben quondā portis celeberrimā centum
Moenia pensilibus tectis; templisq; deorum
Claruit; imperium quom rex busiris habebat.
Dehinc memphitis agros; feriunt ubi sidera celsæ
Pyramides; opus æterna memorabile fama.
Hic tandem hospitio patrii susceptus amici
Artifices uersare manus; uictumq; labore
Rimari; & duræ studuit succurere forti.
Vtq; erat ingenio praestans; usq; peritus
Assiduo; & quoniam rebus solertia maior

Semper adest miseris: animūmq; exercet egestas
Virtutis non pauca suæ monumenta relinquit.
Ipse miron laudasset opus: laudasset & ipse
Praxiteles: nec phidiaco cessisset honori.
Seu ferrum: seu mallet ebur: seu sculpere cedrum
Promptus erat: tabulis omnes inscripsit ahenis
Arsacidæ, parthosq; duces: & gentis achiuæ.
Cecropidas: & qui regni tenuere latini
Littore murranos: post quos troiana propago
Syluius albana stabat cum prole: sedensq;
Augustus cum patre alto sublimis in auro:
Et ptolemæorum seriem: nilumq; per agros
Aethiopum curuis uoluentem flumina ripis
Finxit: & excelsam nocturna lampade turrim
Aequore lucentem phario: sparsasq; regentem
Tempestate rates: & fessos turbine nautas.
Hoc fabri senioris opus: nec uile recepit
Hoc opere ex tanto precium: paruamue peculī
Congeriem: hiis studiis uitam: exiliumq; trahebat
Latius: & magno uictum quærebat alumno.
Tum, romæ parebat ager memphiticus: olim
Diuitis ægypti sceptrum ptolemæa propago
Gesserat: at regni princeps: ac seminis auctor
Vnus alexandri comitum fuit: ipse potentem
Perdomuit libiam: circunq; iacentia regna

Cyrenes; arabumq; procul læta arua subegit,
Mox tãtas philadelphus opes patre digna ppago
Suscepit sophiæ specimen; clarusq; minervæ
Cultor; & imperium tenuit cum fratre cerauno.
Strips extrema domus tantæ dionysius æuo:
Et uirtute minor; nec nomine dignus auorum;
Omne suæ gentis decus obscurauit; & uno
In scelere extincta est longæuæ gloria laudis.
Hic fuit extinctor magni; qui cæsaris arma
Fortunæq; graues fluctus pro ciuibus; & pro
Libertate tulit patria; cui numina; si non
Et coelos fortuna regit; post fata dedisse
Attria crediderim stigiis minus aspera campis.
Tunc erat hermopoli foliis; pomoq; salubri
Vtilis ægrotis arbor; quæ uirgine uisa
Pignore cum paruo summum flexisse cacumen
Fertur; & occulti numen sensisse tonantis.
Hæc erat a medis arbor translata colonis
Perpetuo frondens & medica mala ferebat.
Parthenices primo igressu; simulachra per omnē
Legimus ægyptum subita cecidisse ruina;
Et collisa solo; iacuit resupinus annubis;
Cornibus auratis solio ruit isis ab alto.
Occidit extemplo luctu quæsitus osiris.
Sicut cum trepidi per coeca silentia fures

Noctis eunt taciti: uigilant ad furta: repente
Si densas abigat lux in prouisa tenebras:
Disfugiunt: lucemque timent: ceduntque diei.
Attoniti uates illis responsa diebus
Nulla dabant: stabatque oculos immotus aruspex.
Sparsa sacerdotes timido legere deorum
Frustra ministerio: coepit tunc perdere uires
Coeca superstitio: uerique exurgere patris
Cultus: & occulto superum latea fauore.
Quo studio natum: qua sollicitudine mater
Sancta quibus curis: & qua curauerit arte
Non si mille mihi boreas inflauerit ora:
Milleque ueloces surgant in carmina linguae:
Expressisse satis liceat: tollebat in ulnas
Et figens oculis oculos praecordia flammis
Dulcibus urebat: teneros amplexibus artus
Stringebat lachrymans: roseae dabat oscula fronti
Vbereque exerto dulcem inuitabat ad escam:
Expertem sermonis adhuc: nec uerba ualentem
Soluere progeniem: summoque ardebat amore.
Quom primum dulces infans proferre loquelas
Coepit: & alternis uestigia figere plantis:
Mater ei tunicas habiles ordita: nouumque
Vestis opus: niueo puerum uelauit amictu:
Suspiciensque polos inquit: date numina uesti

Incrementa meæ pueri cum corpore semper
Crescat; & ad sanctos ultro se accomodet artus.
Non gladium: tinea me ferat: non trita senectæ
Cædat: & hæc nostri durent monumenta laboris;
Sic ait, & tenui gaudentem cyclade natum
Specabat defixa oculos: dextraq; regebat
Ambiguos gressus. in pignore prouida semper
Sollicitæ mens matris erat: pia uolucere uerba
Et superum laudare patrem studiosa monebat:
Atq; manu uictum quærens; sub paupere tecto
Assiduum tractabat opus non mobilis illi
Frons erat: aut subito pectus mutabile motu
Grata sed illius mentem; uultumq; decoro
Pondere firmabat grauitas: non moesta nec atrus
Torua supercilium; nec aperto effusa cachino:
Sed clara & miti facies condita lepore;
Non ridens; non tristis erat; sed mixtus utroq;
Vultus: humiq; oculos semper conuersa nitentes
Offuscare decus: uiuamq; abscondere formam
Cura fuit; semper uulgus; manifesta q; semper
Compita; congressus hominum uitauit & ora.
Gaudia natus erat: natus solatia: natus
Curarum lenimen erat; matri ista uoluptas
Sola fuit: terrâ membris habitabat olympum
Mente; nec a studiis potuisset talibus unq;

Diuelli: pietas imis immerfa medullis
Hæserat: & firmas uirtus incocta sub alto
Pectore radices pulsa undiq; sorde per omnes
Spargebat late synceri corporis artus:
His superaddiderat diuinæ semina lucis:
Coelestiq; pater totam lustrauerat igne.
Non illam terrenus amor: nō ulla caduci
Cura boni: non spes uitæ: non tristis imago
Horriferae mortis: nec honor: nec fama mouebat
Hic fuit a prima seruatus origine semper
Viuendi modus ad gelidi nigra usq; sepulchri
Limina: sicut enī assiduis quæ uapulat undis
Dura silex immota manet: nec murmura ponti
Nec metuit uentos tempestatesq; sonoras:
Quoq; magis premitur: tanto fit leuior æstu:
Sic inconcussum firmato robore pectus
Fortunæ quascunq; minas: quoscunq; labores:
Erūnasq; tulit: patiens terit omnia uirtus.
Aegyptus pluuiā nescit: sed lata quotannis
Cum p̄mit æquorei sol humida brachia cancri
Arua rigat nilus: uerum his foecundior annis
Exiit: & campos melioribus imbuīt undis:
Largius & segetes illis: & poma diebus
Protulit omnis ager: presentia numia tellus
Sensit: & illius radiis foelicibus æther

Intima maiori compleuit uiscera partu:
Iam ferus herodes fato sublatus: ad undam
Raptus erat stygiam æterna cruciandus erinne:
Et post prima fugæ iam septima uenerat æstas
Temporaiamq; pedes puer exercebat: & ora
Rectis: & formæ dulci florebat honore:
Quom diuis irerum galilea monentibus arua
Ocyus ægypti laribus petiere relictis:
Nec bethalem tetigere domos: nec rura sionis:
Archeleos nam tunc solyma regnabat in ora
Natorum primi herodis sæuissimus: illo
Post lustrum expulso dulci cum pignore mater
Longæuusq; senex ad primi maxima ueris
Orgia: quom typico faciunt solemniter agno
Conuenere puer. subitæ sese abdedit umbra
Nubis: ab aspectu matris sublatus: in alta
Templa sacerdotes inter: legisq; magistr os
Mirantem uario tenuit problemate turbam.
Tres illum gemebunda dies: tres anxia noctes
Agnatos notosq; inter per rura: per urbem
Cum tremulo consorte parens quesituit: & auras
Quæstibus impleuit: lachrymisq; tepentibus ora:
Sæpius hæc iterans: magni minate tonantis
Progenies: si terram habitas: te ostende parenti:
An potes ardorem hunc afflictæ spernere mentis

Si coelos: æterna patris si regna petisti:
Me quoq; depositis in sidera collige membris
Vel uiua; me tolle precor: quo ueneris: æquū est
Me quoq; nate sequi: tu? est ex sanguine sanguis:
Ex membris tua mēbra meis: ex corpore corpus:
Quod totiens alimenta dedit tibi lactea pectus
Ferre potes tantis curarum molibus angis:
Tertia lux aderat: quom se quærentibus ultro
Obtulit: & media sese monstrauit in æde.
Tūc illum formosa parens amplexa quid inquit
Nate tot in lachrymas tanta in suspiria mittis
Me miseram: tristemq; uirum: tum lumina tollens
In matrem genitus dulces se misit in ulnas.
Et post ter senas hyemes: quom sydera capri
Linqueret hydrophoro iuueni uicinus apollo
Coeligenā sobolem placido sermone precata est.
Tethyos ut latices dulci mutaret hiaccho:
Albaq; purpureos assummeret unda colores:
Ornaretq; nouo conuiuia sancta liquore
Tum primum ueteri deus innotescere mundo
Coepit: & antiqui nebulas excludere seclis:
Propterea stygio feruens iudæa furore
Terribiles illi poenas: commentaq; fraudis
Struxit inaudite: sub iniquo iudice tandem
Damnatum fixere cruci: quem pallida mater

Contemplata diu stetit; & suspiria ducens
Cum uellet clamare sonus non affuit ori.
Ploranti lachrymæ deerant; cum tangere corpus
Tentat; & ad tristes extendere brachia plantas;
Phydiacæ similis statuæ sine sensibus hæsit.
Corda sopor gelidus clausit; caua lumina nubes
Texit; & ammissio ceciderunt robore membra.
Ast ubi colapsam famulæ: comitesq; leuarunt.
Atq; fatigatos sensim uigor imbuuit artus;
Conuerso ad natum tales dedit ore querelas.
O decus; o placidum diuinæ frontis honorem;
O faciem; o mitis clementia lumina uultus:
O sine fraude manus; o nescia criminis ora:
Ora meo totiens gremio inclinata: meaq;
Contrectata manu totiens; primisq; sub annis
Hoc misero nutrita sinu; gestata lacertis
Membra meis totiens: summ oq; ex æthere miris
Lapsa modis; quæ me facitis sine coniuge matre;
Non ego uos; & si simeon crudelia fata
Precinuit: tanto credebam nata dolori:
Nec paritura mihi tantum moeroris; & ausus
Est quisq; scelus hoc ingens: non horruit ergo
Mens humana nefas tantum: quid criminis in te
Nate: quid & tantæ potuit quis fingere culpæ:
Tanta ne lætheos manes audacia mouit:

Tanta ne terrigenas homines dementia pressit!
Hoc liuoris opus. tantas amor improbus auri
Parturit insidias: hæc sunt dulcissima proles
Quæ te; meq; necant; sceleri scelus arma ministrat
Iustitiæq; ratis duplici perit obruta uento.
Flete uiri; sanctæq; nurus: nulla audiit ætas
Par facinus; perit humana sub imagine mundi
Conditor; ipse cauum coeli; qui sustinet axem.
Terra quid auctorum sceleris uestigia portas?
Auctorem cognosce tuum: date signa doloris
Sidera; damnatus iuuenis sub iudice falso.
Adiutore carens; inter furibunda relictus
Agmina; solus; inops; plâtas: caput: ora; manusq;
Saucius: & duro traiectus pectora ferro.
Vnica desertæ soboles; spes unica matri
Heu morit': uirtuti honor hic; hæc premia dantur
Moribus innocuis; prohibe tua lumina titan
Abde caput nebulis: aer precor indue noctem;
Omnia quæ coeli gremio capiuntur; & ipsi
Si deus hic uobis: Mariam miserescite coeli;
Et plorate mei mecum crudelia nati
Funera; lugubrem domini cognoscite casum
Veh populo patribusq; tuis sanctissima quondam
Nunc scelestorum sentina sion; tua crimina quantis
Te implicuere malis; unum quot funera funus

Parturiet; lux una omnes pessundedit annos.
Nate dei; qui fers humana piacula solus
Me affligi simul; atq; tuos sentire dolores
Cogit amor; natura iubet; mihi ferrea plantas
Spicula; mortiferae penetrant mea pectora sentes
Corda; dilaniant; miseros uix sustinet artus
Spiritus; atq; utinam tecum mihi nate liceret
Afflictos finire dies; & cadere uita.
Omnia te nobis melius presente ferebam;
Sed postq; te liuor aedax; & auara cupido
Oppressere; nihil superest nisi triste & amarum.
Nulla meis sine te solatia; nulla uoluptas
Rebus erit tecum pereunt mea gaudia; tecum
Omne meum solamen obit; suspiria tantum;
Singultusq; mihi sine te; & lamenta supersunt.
Ah q; dulce foret matri; si uiribus usus
Nate tuis porpria fugeres dispendia uitae.
At postq; pietas; & inenarrabilis ardor
Tanta pati; tantoq; premite pondere cogunt;
Esto mei saltem memor; & miserere tuorum;
Quos mo riēs inter tam sauos deseris hostes.
Postq; tuos matrem reditus mi nate reuise:
Et ne adeo magni teneat te cura parentis
Ut tibi desertae subeant obliuia matris
Aduentus sperare tuos concede parenti;

Atq; tuos iterum uultus: atq; ora tueri:
Hæc mihi spes lenimen erit curasq; leuabit
Ista fides: oro ne post tua funera linguas
Suspensam me nate diu; sed te ocyus ipsum
Redde tuis; hoc materno da munus amoris;
Spes est longa dolor: promissaq; munera amanti
Expectare diu labor est: & pondus iniquum;
Haftenus & si me casus timor iste futuri
Ambiguam premeret; tua q; tamen ora licebat
Cernere me uitæ nunq; te debet: & omnem
Tollebat tua sola salus mihi cognita curam.
Vita mihi semper post hac inuisa futura est.
Nulla dies lachrymis unq; gemituq; cerebit;
Et uiuam moriens; erit & uita ipsa sepulchrum.
Sola domo incerta lucem pertesa latebo;
Propterea prohibe istius me nate teneri
Exilio uitæ: finemq; impone dolori;
Atq; dies præcide meos; neu desere matrem
Hostiles inter turbas: plæbemq; cruentam.
Ad nostros ubi uictor auos sub nocte latentes
Veneris; oro meum iubeas saluere nepotem;
Illum ad me duc nate precor; tecumq; resurgat
Interea ipsa tuos comites solabor; & istos
Ne nimium casus timeant studiosa rogabo;
Talibus ægra parens ad natum uocibus usa est.

Hæc lamenta solū mouere tremoribus alpes
Expressere metum: collisq; saxa per auras
Terrifico strepuere sono: titania lampas
Occidit extemplo: medioq; expalluit axe:
Astra simul solemq; dies ammisit olympum
Aequora tellurem subita nox abstulit umbra.
Ipsa repentinos rerum natura tumultus
Admirata caput circumuertebat: & orbem
Perlustrans: tantorū operum discernere causas
Non ualuit: sacrosq; leuans in sidera uultus:
Numina mutato dixit mea regna laceffunt
Ordine: grande aliquid tantis elementa fatentur
Motibus: aut superos iterum discordia uexat:
Aut opus immensum coelo deus euocat: ingens
Insolitumq; aliquid certe hæc portēta loquuntur.
Signa dedit tellus: ut bene uertat: & astra.
Hæc ait: attonitæ coeca calligine gentes
Merfa sub æternam timuerunt secula noctem
Fletibus his aderat iuuenis: qui sponte relicta
Coniuge dilecto uoluit comes ire magistro:
Hunc igitur cum iam traheret suspiria christus
Ultima: & urgeret supremus anhelitus ora:
Singultire uidens fleuit: paulumq; leuatis
Luminibus: comitum dixit charissime salue:
Quem neq; blāditiis potuit mollire uoluptas:

Non terrere minæ: non inclinare labores.
Nunc habeo grates: referamq; fideliter olim:
Quod mea prætulero uiridi consortia uitæ
Solutus: & in casu comes es mihi solus acerbo:
Morte premor, dare postremis madata loquelis
Pauca sinor: fuit hæc licuit dū uiuere: nobis
Sed post hac tibi mater erit: tibi namq; relinquo
Et curam & nomen nati. seruabis amorem
In matrem sobrine meū: possessor & hæres
Ipse meæ pietatis eris: per saucia testor
Brachia per plantas: capitiscq; asperrima ferta
Huic miseræ fer opē uiduæ. mox fronte parūper
In Mariā uersa: tua sint hæc pignora dixit
Hic mulier tibi natus erit: solabitur ægram
Atq; operam rebus dabit officiosus agendis.
Viue: nec aduersos inter te desere casus.
Nec fugias mala nec quæras: uenientia ferta:
Sic fatus posuit faciem: de fronte loquentis
Pallida confusus lachrymis cruor ibat in ora:
Talibus admonuit matrem sine nomine matris
Ne materna piūm laniaret uiscera nomen.
Suscepit iuuenis grate: matremq; amitamq;
Et satis officio fecit nati: atq; nepotis:
Donec perfidiæ crescens audacia passim
Castra dei genus electum peregrina coegit

Littora: & ignota noua regna inuisere mundi.
Tūc omnes patriam: & solymos liquere penates
Morte: uel exilio pulsi. robusta disertū
Tum Stephani pietas inter uolitantia saxa
Enituit: tēpli præcep̄s iacobus ab alto
Culmine deiectus fractis ad marmora mēbris
Testis: & exemplum fidei immortalē reluxit.
Post lōgos tandē gemitus: post funera natum
Prima resurgentem uidit: nam conscius ipse
Materni moeroris: auos ubi traxit ab orco:
Mane sub auroram ingenti cum luce parentis
Tecta subingrediens: quid tot singultibus inquit
Chara parens: quid te fletu consumis acerbo:
En tua progenies adsum: mecumq; nepotis
Vmbra tui: cognosce manus: ueteremq; figuram
Oris: & ista tuis mea membra simillima membris.
Cur tantos nostro sparsisti in funere planctus:
Ipse tuas grauius uoces: animiq; dolorem
Quā tormenta tuli: sed iam aspera cuncta peregi:
Nil superest mortale in me: nil triste relictum.
Vicimus infernos gentemq; subegimus atram.
Pone metus: curasq; parens: hilariq; beatum
Fronte diem celebra: paruo post tempore mecum
Immortalis eris: sceptrumq; tenebis olympi:
Sic fatus subito tenues discessit in auras.

Hoc uisu rediere animi; uiresq; resumpsit
Parthenice ammissas; p eburnea mēbra cucurrit
Purpureus color; & formæ reuocauit honorem;
Sicut cum rapido noua gramina perculit æstu
Phoebus: & egregiu; calor abstulit oris honore;
Si nouus humenti labatur ab aere nimbus
Et scatebris riget omne solū uetus itrat in herbas
Robur; & agrorum redit instaurata uenustas;
Narcisci caput extollunt: peneia ridet
Laurus: & exultant hilares per rura napeæ;
Ipsa aderat quom nube deus circumdatus alba
luit in ætheriam sociis mirantibus arcem;
Et quom flammifera uenit sub imagine linguæ
Spiritus; ingenti resonans per tecta fragore.
Tum noua pacifera fidei mandata ferentes
Discipuli solymis orbem inuasere relictis;
Tempore namq; illo uires atq; arma quirinum
Humanum uicere genus; sed inermia christi
Castra deos: ueteres ausus imitata gigantum,
In uidua deserta domo rerum indiga uirgo
Coniuge defuncto; natoq; in regna recepto
Ducebat tristi uitam moerore iacentem.
Iam charas olim comites Martham atq; sororem,
Eurus ad occiduum tulerat sine remige littus.
Propterea ammissi quærens solatia nati

Palladiæ collem dederant cui nomina syluæ
Et loca: quæ curare magis quondã ille solebat
Assidue tanq̃ prolem uisura petebat.
Impatiens amor est: maiora q̃ uiribus audet:
Seq̃ reperturum credit quæ ardentius optat.
Inter cæsareas arces: tiriosq̃ colonos:
Et uada iordanis frontẽ carmelus in auras
Tollit: & assiduos latices in uertice summo
Parturiens syluas salientibus irrigat undis:
Atq̃ supercilio sensim demissus ab alto
Ultima carpathium uestigia mittit in æquor:
Abluiturq̃ fretis paphie quibus insula diues
Cingitur: & pharios uidet alto a culmine fluctus:
Mons patrum pietate sacer: lateq̃ priorum
Inclytus hospitio uatum: nã dicitur illinc
Discipulo ambustam iaciens ex aere uestem
Helias ardenti coelum petiisse uolatu.
Illinc perpetuis: ceu missi e fontibus amnes
Religio: & sacri fluxit reuerentia cultus.
Quicq̃d habent alii montes pietatis ab isto
Ducitur. hac una plures e uite racemi
Diffusi late terras: atq̃ æquora complent.
Hinc cartusiæcæ æterna silentia claustris:
Hinc uarias benedictus oues collegit: ab isto
Canabe nodosa tunicas arcere fluentes

Lignipedes didicere uiri: quique arua colebat
Inuia: & assiduo terras ardore calentes:
Et quos cyriacus de littore uexit iberō
Hinc orti: sanctū & summo genus æthere dignū:
Hinc nostri uenere patres: habitacula montis
Culmen adhuc seruat toto apparentia ponto
Quæ nostri posuere atauī modo possidet hostis
Barbarus: expulsæ solem petiere cadentem
Arctoasq; domos: & gentis regna latinæ
Reliquiæ antiqui generis: natumq; propago:
Quæ ferrugineos humeris circundat amictus
Veste sub albenti: nec sumit ab arte colorem.
Huc igitur si quando quies: uacuumq; negoci
Tempus erat: ueniens curas lenibat: & ipsa
Maiestate loci large oblectata redibat.
Propterea montana uiri spellea colentes
Audito illius fato sublime sacellum
Apricis posuere iugis primi: atq; quotannis
Sacra instaurantes hymnos: & tura ferebant:
Namq; ipsi sese: mox ut uulgata salutis
Fama fuit: christi magnis iunxere ministris
Fautores operis sancti: sociosq; laborum:
Propterea istorū longos seruata per annos
Posteritas iungit Mariæ cum nomine montis
Nomina carmeli: niueoq; insignis amictu

Perpetuum seruat priscae pietatis honorem;
Hos quoque uirginei penes est reuerentia cultus
Precipua seruata fide: uelut herculis olim
Sacra poticigenae custodiuerunt nepotes.
Hoc deus: hoc magnae petri qui praesidet aulae
Pastor: & aeternis orbem moderatur habenis
Saepius accitis patribus sacroque senatu
Sanxit: & aera notis signata bifrontibus extant.
Pastor in antiochi celebres ignatus agros
Venerat: & sacros petri fortius honores
Sancta per assyrios pascebat ouilia campos:
Iste super miranascens origine christi:
Et teneri studiis aui: uitaeque prioris
Moribus ad matrem dedit: accepitque tabellas:
His adeo incaluit patriae coelestis amore:
Obuius ut fatis ultro progressus in ipsos
Se tulerit traiani enses: & in ora leonum.
Quin & defuncti scrutatus corda fatelles
Auratis inscripta notis inuenit Iesu
Nomina: sic grauius dictis: suauisque potenti
Intima discipuli penetrarat pectora uirgo.
Ac si quis partho missurus spicula cornu
Cuspide arate trahat: impellatque sagittam
Iamque propinquabant cani: rugaeque uenustam
Crispabant faciem: formaeque inimica senectus

Venerat: ad pulchros ætas ne frangeret artus.
Lumina ne longo iam calligantia fletu
Induerent tenebras: fierentq; obnoxia nocti.
Dicitur æternum m̄tris pro funere natus
Talibus alloquiis interpellasse parentem.
Magne pater qui me terræ ne regna perirent
Corpus & humanos iussisti assumere uultus
Aspicis annoso genitrix ut frigeat æuo:
Deformisq; situ senii tabescat; & annis
Curuetur grauibus: spacium uitale peregit:
Iam satis erunnas: inopisq; incomoda uitæ
Pertulit; assiduo satis est attrita labore:
Matris & eximie ratio uirtutis habenda est:
Da sceptrum coeleste meæ: promissaq; matri
Regna pater: longæq; diem succedere nocti
Iam uideat: mutetq; suos in gaudia luctus.
Et quia nec uitæ labem nec originis ullam
Nouit; & antiquum retinet sincera pudorem:
Maiestate tua dignum non arbitror istud
Tam sanctum tellure pati putrescere corpus.
Sic ait: at placido postq; pater annuit ore:
In diuersa leues præmisit regna ministros:
Qui comites olim uitæ mortalis in unum
Colligerent: matrisq; illos ad limina ferrent
Obsequium dominæ: tumuloq; extrema daturus

Officia: & celebri ducturos funera ritu.
Ipse ferens textam phoebi de flumine uestem:
Claraq; bisseñis matri diadæmata flammis
Nazareth ex alto petiit non solus olympo:
Nam regem comitata suum coelestia passim
Agmina solennes fecere per aera pompas:
Et festam duxere diem: ueterisq; nouæq;
Legis & ex omni uolitabant ordine turmæ.
Ante alios dauid & murice clarus & auro
Argutam plectro cytharam pulsabat eburno
Et ueteres ducebat auos: cupidusq; uidendi
Virgineos obitus celeri per inania lapsu
Ibat & ætherio mulcebat nubila cantu.
Ceu cum fata gemens cygnus uicina canoro
Guttore & extrema canit ad sua funera uoce:
Pone sequebantur uates: coma fusa per auras
Nabat: & in tenui uentus ludebat amictu.
Parthenice angusto recubabat festa cubili
Et lachrymans regem orabat: finemq; laborum.
Progenies igitur diuorum astante corona
Sedit: & ægrotam sic est affata parentem.
Alma parens mecū diuturna pericula quondam
Et sine me perpessa tribus mala plurima lustris
Credideras forsā citius me nostra daturum
Regna tibi: quia mater eras. humana uolebat

Hoc pietas: & amor preceps, lex altera coelo est.
Nos etenim lento poenas & præmia semper
Cogimus ire gradu: meritis ut præmia crescant;
Et uitare grauem nedum solertia possit
Verum & segnities poenam: clementia summi
Tanta patris tali humanum genus arte gubernat.
Hæc mora longa fuit pietas & gratia maior:
Semp enim tibi creuit honor: tua gloria semper
Aucta magis: iam prima sibi loca uendicat inter.
Spirituum sanctos coetus in uertice mundi.
Nã quo quisq; magis sortem paciẽter acerbam
Pertulerit uiuens: tanto sublimius ibit
Orbe alio: patriq; magis uicina tenebit
Tecta meo: foelix igitur cui uicta uoluptas
Terga dedit: longi quem non fregere labores.
Humanae spatium uitæ componere fas est
Hippodromo: celeres p̄ quẽ rota feruida currus
Voluit: & assiduo concretus puluere sudor
Membra uirum tepido reddit deformia limo.
Ambigui rerum euentus: suspiria longo
Cum gemitu: lachrymis turgentia lumina: pallor
Plumbeus: exanguis tristes formidine uultus
Cura uigil: labor ossa domas: dolor anxius oẽm
Sollicitant hominũ uitam: terraq; mariq;
Obiiciunt sese passim: prudentia frenis

Talibus humanos ausus diuina coercent:
Tranquillamq; negat pacem mortalibus agris:
Eneruare solent securas ocia mentes
Et uitiis umbrare animas: ut puluis aquoso
Imbre coit: leuibusq; rapi iam nescit ab euris:
Sic aduersa premit sensus fortuna rebelles
Et cogit parere deo: morbosq; labentes
Pellit: & ardentem in pectore mitigat aestus.
Ut sale consperso longos seruantur in usus
Viscera: nec laedi sanie nec tempore possunt:
Sic duris animi rebus firmantur: & omnem
Abiiciunt pestis causam: fors aspera tutum
Præbet iter: uia sidereas hæc ducit in arces.
Hac rate feruentes pelagi superenatat undas
Qui petit aeterni portus & littora regni.
Vidisti qui me casus uoluere meosq;
Communi exilio pulsus uariisq; per orbem
Suppliciiis acti sorte exercentur iniqua.
Et nunc extremis gallorum finibus: exul
Martha sororq; latent: quas implacata malignis
Gens odiis uento exposuit pelagoq; minaci.
Ipse dedi faciles cursus euroq; secundo.
Per rhodon: & cretæ fines: & neriton altam:
Scylleumq; fretum tyrrhena per æquora uectas
Littore longinquo exposui: qua gallicus altum:

Illabens rhodanus; crineas diuidit undas.
Hactenus hæc. iam tempus adest: ut inertia uitæ
Pondera deiiciens coelum: supremaq; mundi
Regna petas: & promisso potiaris olympo.
Hæc genitus. læto genitrix hæc reddidit ore.
Nate diu expectate mihi multisq; uocate
Suppliciis tandem exilio finem: atq; labori
Pone meo: cur tantum oro mea gaudia differs?
Sed tamen ante tuos isto q̄ e corpore migrem
Da uideam fratres: stygiosq; hinc eiice manes.
Ne mihi tartarei uultus: tristesue figuræ
Horrorem incutiant mortis gelidumq; timorem
Nec dum finierat: quom iam duodena per auras
Læta cohors aderat: cilicum reuocatus ab oris
Hic erat: a græcis alius trans pelion atq;
Tethios euboicæ fluctus minoiaq; arua
Et mare carpathium: sitientibus alter ab indis:
Alter ab æthiopum siccis translatus harenis
Transq; domos arabum: rubri trans littora ponti
Ille per europæ populos a gente latina
Transierat ueniens siculos: pelopisq; penates
Phoebæamq; rhodū: sparsasq; per æquora terras.
Mox animos erebi quot erant per tecta per auras
In coecum deus ire chaos mandauit: & altis
Immergi tenebris: atq; intra tartara claudi.

Tum niueam mentem domibus dissoluit opacis;
Et super iniecit tulerat quæ dona parenti;
Ad gelidum tepido iacuit sine sanguine corpus.
Splenduit ætherio mens immortalis amictu;
Cui superum mirata cohors arridet; & altis
Gaudia sintillant animis; dominamq; salutant.
Insonuere poli; longeque auditus ab alto
Concentus; mixtumque melos; pars ocyus acta
Clarius & cantu late resonabat acuto:
Tarda ibat grauiore sono: qui sidera uoluunt
Nunc gelidum uersus boream pigrumque boote;
Nunc austros contra coeliq; latentis ad axem
Cursibus assiduus orbes; qui lucida paruo
Circuitu uersant in summis orbibus astra;
Hi quoque concordii uocum discrimine carmen
Immortale dabant; tellus mare risit & aer.
Ipsa sinu matrem proles complexa per altos
Aeris ascendit tractus; iuxtaque paternum
Ad leuam solium sublimi in sede locauit.
Interea missi strato imposuere feretro
Solliciti exanimum corpus gremioque dederunt
Vallis; ubi magnum mundi; & generale futurum est
Iudicium; & tali signarunt carmine marmor.
Parthenicæ diuum dominæ; matrique tontantis.
Terga feræ titan nemeæ extrema tenebat

Fulgentem cratera inter:claramq; coronam.
Verum illud natí imperio post tēpore paruo
Ablutum iordanis aquis terræq; relecto
Pondere:& ardentí uestítum luce nihilq;
Iam mortale tenens celeres in sídera diuis
Tollentes íterum mentí ímposuerē beatæ.
Ipsa tenens sceptrum & nitído díademate fulgens
Cíncta caput; terras amat;atq; uocata fauorem
Impluit. & coeli lucentibus ímperat astris.

FINIS.

Bononiæ æditum, iiii. id. Febru, M. cccc, lxxxii

Fratrís baptístæ Mantuani Carmelitæ
ad beatam uírginem uotum.

D tua cōfugio supplex altaria uirgo
Et fero nocturna s in tua templa
preces;
Tu nostros eténim potís es
depellere morbos:
Aegraq; de tepído membra leuare thoro.
Te deus & terræfecit:coeliq; potentem:
Et tibi cocytus cum phlegethonte subest.

Signa tenes regni: fuluū caput induit aurum:
Virgineam decorat regia uirga manum,
Albicat intactum niueo uelamine corpus:
Et tenuem pingunt aurea mala togam
Aurea non sterilem demonstrant mala puellam:
Indicium candor uirginitatis habet.
Hæc duo significat: quis natura repugnet,
Quod paris illesa uirginitate deum
• Lucida bissereno tibi frons innectitur astro:
Atq; sedes alto glorificata throno.
Sole micant humeri fugientibus undiq; flammis:
Et niueos uestit candida luna pedes.
Maxima spirituum legio tibi seruit: & ultro
Coelestes uolitant ad tua iussa chori.
Tu nostros igitur potis es depellere morbos:
Aegraq; de tepido membra leuare thoro.
Cerne meos ergo gemitus. miserere dolorum:
Non licet afflictas dissimulare preces.
Luce gemens iaceo resonant suspiria nocte:
Totaq; continuus tempora langor habet.
Arrida conuellit feruens præcordia febris:
Et phlegethonteo me coquit igne focus.
Rhenibus æthna subest: boreas incendia flatu
Suscitat: immensus deuorat ossa calor.
Aret & exusto tabescit lingua palato:

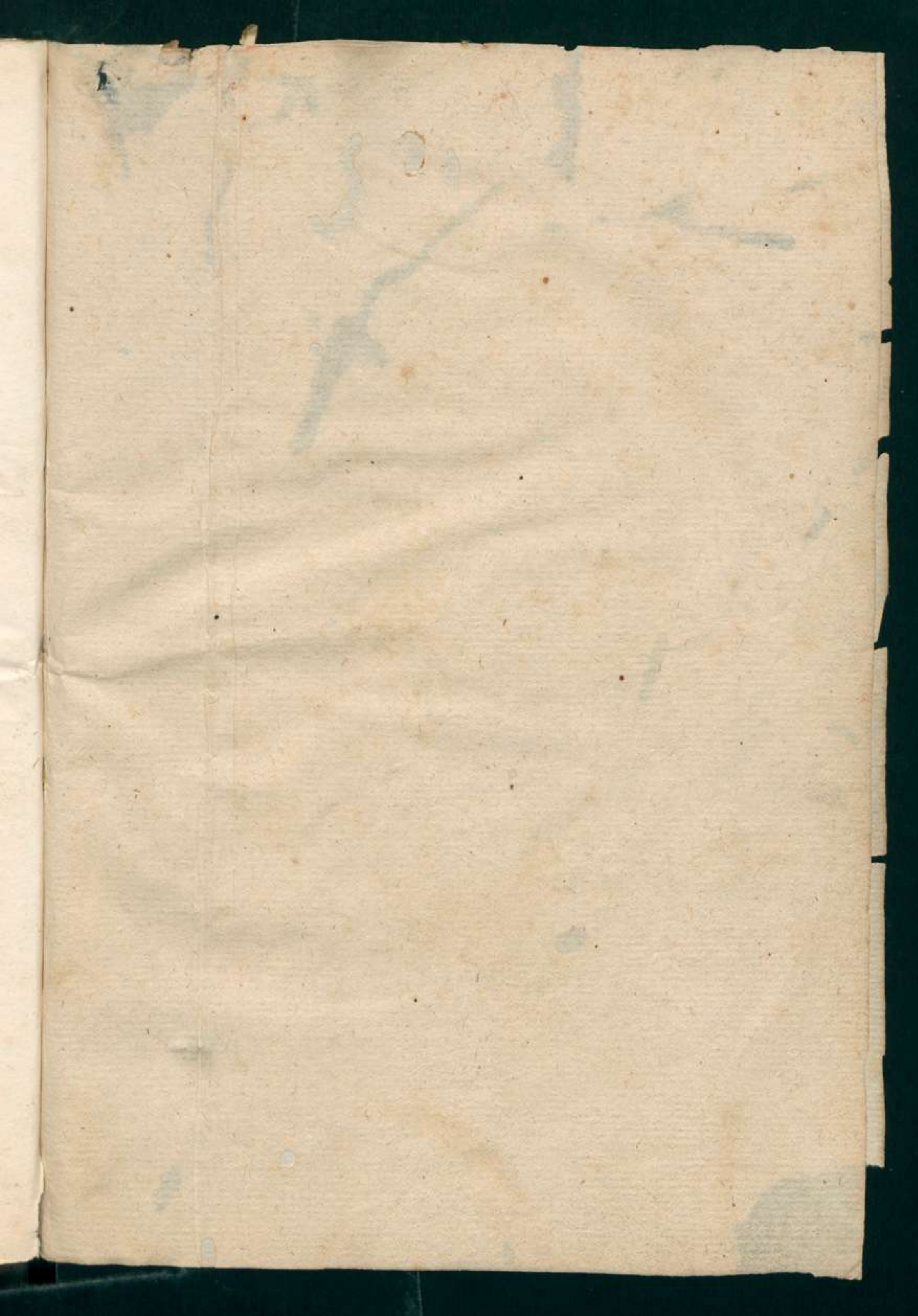
Siccaq; compressis faucibus ora tacent.
Fessus hiat pulmo: tenuem uix attrahit auram;
Raucaq; languenti guttura uoce sonant.
Flagrat dira sitis: quā non extingueret hebrus
Cum gelido hybernas colligit amne niues.
Soluatur in cineres exhausto sanguine corpus
Et parat arfuro tabida membra rogo.
Aeger solus inops aliena ignotus in urbe
Conqueror & mecum tristia fata gemo.
Auxilium medicina negat: natura dolori
Cædet & amisso robore uicta iacet.
Nō me philliridæ possunt nō phasidos herbæ
Soluere: non coi prouida cura senis.
Nō mihi circeum carmen non pæonis artes
Non pariet delos: non epidaurus opem.
Qualis in æquoreo puppis quassata tumultu
Cum bibit admissum scissa carina fretum.
Talis ego immensa morbi sub mole sepultus
Non pcul extremum suspicor esse diem
In scopulum fracta si quis rate pulsus ab undis
Expectet nauæ prætereuntis opem.
Vidit ubi lato nullam prodire salutem
Aequore: sopit iners tristia corda gelu.
Sic mihi qui non sum medica sanabilis arte
Opprimit exanguis pectora moesta pavor.

Ad superos clamo supplex & numina planctu
Sollicito diuos in mea uota uoco
Sed te præcipue diuorum maxima uirgo
Mitis in humanum quæ genis esse soles.
In nos magna tui sunt experimenta fauoris:
Et pietas omni iam tua nota loco est.
Erue me tantis igitur regina periclis:
Et lacerae sparsas collige nauis opes:
Mox ut liber ero lauretia templa reuisam:
Et tibi de nostro carmine munus erit.
Carmine persoluam grates: & carmine laudes:
Carmine diuinum testificabor opus.
Hæ mihi diuitiæ quis mihi paupere uena
Castalio tenuis riuus ab amne fluat.
Ter tibi lucentes sacrum ponetur ad aras
Iunctaq; cum dulci mystica liba meo.
Et tua progenies duplici sub imagine sacrum
Fiet: & hæc nostræ causa salutis erit.
FINIS.

Impressum Venetiis per Iacobum de Leu-
cho Anno gratiæ. M. xcix. die. xvi. Iulii.

Registrum

a b c d e f g h omnes sunt quaterni
sed i est ternus

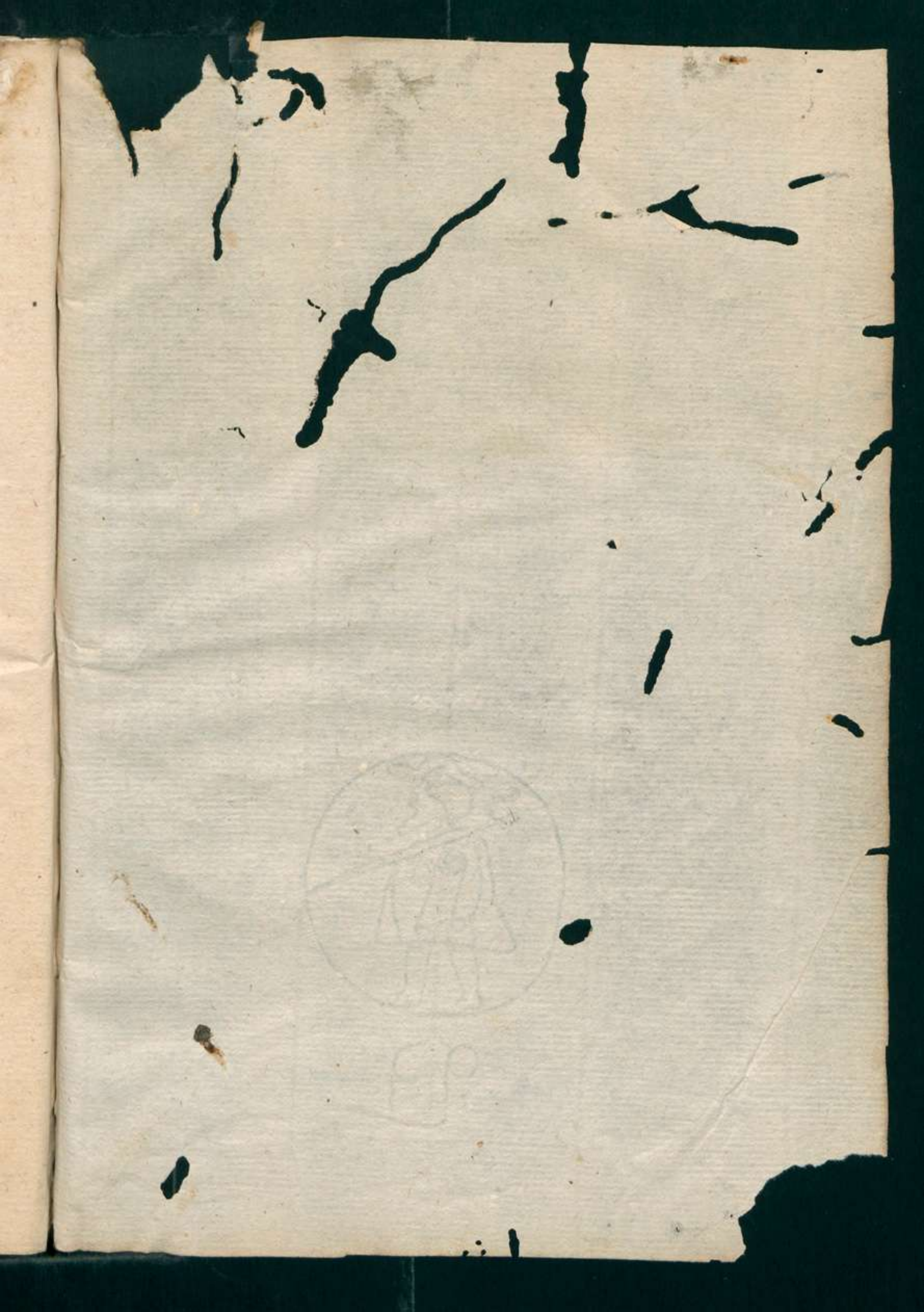

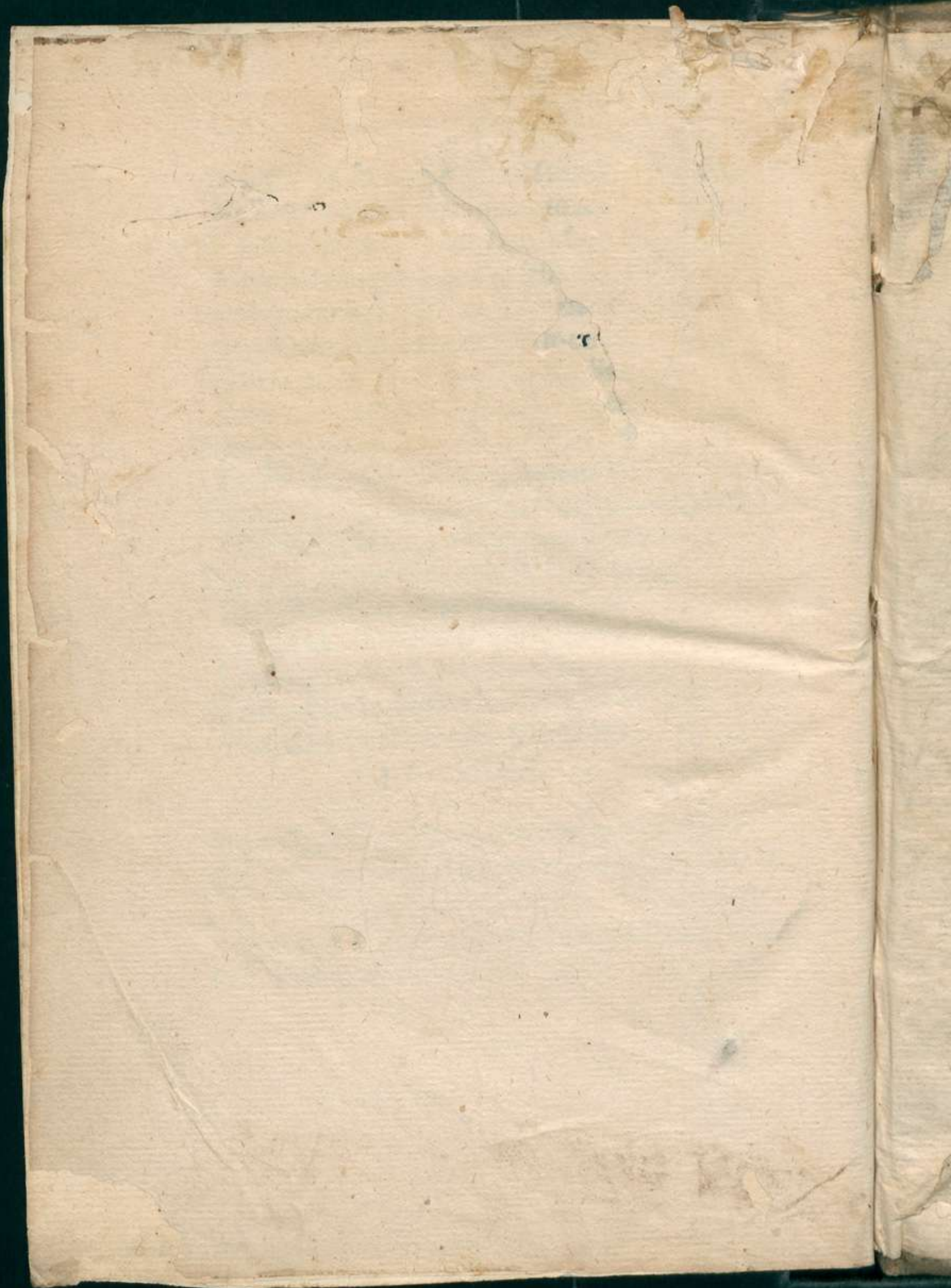
Ad Imperatorem christianissimum
Solicite desiderans
Sicut precipit
Miseri in hoc
In nos etiam
Et in omnibus
Eiusdem
Miseri etiam
In hoc mundo
Sicut etiam
Et in omnibus
Eiusdem

14
11
10.2

In nomine
Sicut etiam
Et in omnibus
Eiusdem

97

125.000

Libreria
S. i LL.

ACC N. 72190
0021-38860

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001959012

Inc. 103-8°

DIPOSIT CIRCUIT

